

Kalanw ani .

Kewalew ka bo .

saan 100 la ka taga se saan 1900 ma.

1500

Bibulu WayGanboli

Jamanakuntigi ka kuma

Bibulu Way Publishing ye Bibulu cidenya baara ye min te tɔkɔ nini. A ka baara fɔlɔ ye ka site webw ani gafew lo sɔkɔ minw be sɔkɔ entereneti kan .

Duniya kuru bɛɛ ka Bibulu lɔnniya baarakeyɔkɔ. IBKI ka lapinita ye ka Bibulu kalanw ke mɔgɔ o mɔgɔ b'a fɛ . ka Ala n'a sago lɔn ka nɛ. Kalandenw TI waajibiyi ka taga Institut la walisa ka seere sɔkɔ wala .

dipɔmu sɔkɔ. O kalanw be se ka kalan entereneti kan wala kalansow kɔkɔ, Zoom sababu fɛ, k'u ta entereneti kan, k'u ci e-mail fɛ, . minw sebera, wala mɔgɔ dɔw, jenkuluw wala legiliziw be baara ke n'u ye u ka kibaro diiman waajuli baara la. IBKI te baarakeyɔkɔ ye min daganin lo.

An b'i ladi ko i k'i ka Bibulu segesegɛ walisa k'a lɔn ni min fɔra kalansen nunu kɔkɔ wala min fɔra kalansen dɔ kɔkɔ, o ye tijɛn ye . bɔkɔkɔ wɛrɛ la. "Lakalita" minw be sɔkɔ Bibulu lɔnniya baarada (IBKI) ka kalanw na, olu ye .

seberikelaw wala seberikelaw ka miiriyaw. Tuma caaman na, miiriyi dɔw be don kalanw lamentaw, widewow ani sebɛw kɔkɔ, ani . i n'a fɔ Bibulu nɛfɔliw; ani, waajulikelaw, minisiriw, pasteriw, sarakalasebagaw ani lakolikaramɔgɔw ka kalanw na.

I ka ni k'o mɔgɔw ka kumaw, u ka miiriyaw ani u ka kalanw bɛɛ segesegɛ tuma bɛɛ sabu i ka ni k'u nini, Ala sago lɔn, k'a ke.

Walisa k'a file ni kalan sifa o sifa ye tijɛn ye, Bibulu bayelemani sifa caaman kalan ani Bibulu dapɛgafew ni dapɛgafew laje ka . kumadenw wala kumaseɛ minw lɔnnin tɛ, u sɔkɔ lɔn. I janto dapɛgafew ka nɛfɔli sifa bɛɛ la, i n'a fɔ dapɛgafew be . kumadenw ni kumaseɛw sɔkɔ k'a ta kaan fɔlɔ la ka taga se bi ma.

Kumadenw ni kumaseɛw sɔkɔ be yeɛma wagati ni wagati ma. Ani fana, Gerekan kumaden caaman be se ka bayelema ka ke kumaden kelen ye, . min be se ka sɔkɔ fɔlɔ yeɛma.

An k'a to Ala k'i nɛmine a ka Kuma senuman Bibulu kalanni na.

IBKI be sira di k'u ka kalanw bɛɛ ta ani k'u bɔ jagokow kama minw tɛ jagokow ye. Mɛn

mɔgɔw be se k'u tilan n'u ye gwansan nka u tɛ gafew wala kalanw feere, k'u yeɛma wala k'u sara.

Randolfu Dunn, nɛmɔgɔ

Aw ka nɔkɔnye ke n'an ye: kunnafoni.IBKI.anglekan@gmail.com

Site web: IBKI-Anglekan.html

Bibulu ka kalanw n'a ka keɛwalew k'a ta saan 100 la ka taga se saan 1500 ma
Randolfu Dun

Damine

Kalan caaman, kewalew ani kawakoli minw te Bibulu kawak, olu bora gundokow ni ntalenw ka diinanw ka kewalew la ani u donna saan 100 kawak na KRISTA TILE ka Nin kalan b'o kalan folow ni kawakoliw daw yira. N'a kawak i y'a kawaksi ko u daw be yelema yelema bi.

NOTI:

1. Ni kerecaw t'u jija u ka Bibulu kalan na, nka u b'u jigi la u ka waajulikelaw kan walisa u k'u ka Bibulu bayelema u kawak na, u be se ka la koo daw la minw be komi tinen lo nka u be tinen kawak daw kawak lo la.
2. Bawakaw kelen kawak, fili be se ka don kewalew ni lannakow la .
3. Ka 'egilizi facew' ka miiriya ka Bibulu ka tinen daw koo la walisa k'a yira ko i lanin b'a la, o ni Bibulu foli te kelen ye.
4. Kawak si te Ala ka cikan faamu ka ne hali n'a labennin lo ka sa a ka limaniya kawak.
5. Kerecaw kelen kelen be ka kan k'u ka Bibulu kalan, k'u ka lannaya wala u ka faamuyali kawak ani ka kawak ka taga Ala ka cikan b'u bila kawak min na.
6. Bi, lannakow, miiriyaw wala kalan caaman bora "egilizi facew" ka kalan daw la. U caaman m'u ka kafiriw wala gnostikiw ka lannakow be kawak yen. Tine na, daw ye "egilizi facew" folow ka sebeninw kalan ka ne kawak i n'a ka, Ignace min bora Antiyasi, Policarpe min bora Simirine ani Ogusiti (n'a kawak o ka ca ni cidenw ka sebeninw ye) u ka lannakow labenni na.

Kawakaw

1. Saan kemekulu folow
2. Egilizi facew .
3. Gnostiki diinan .
4. Egilizi ka kuntigiya
5. Moyen Âge

Sariyasen folow

Saan kemekulu folow

Ala ka adamaden dan a yere cogo ra, n'a kawak o kawak ye a cogoya ye; o ye kanuya ye, tine, numanya, makari, here, majigilenya, majigilenya, tilenninya, saninman ani yafabaga. Ka tugu a ka dannin kawak, adamaden tun be Eden kawak, alijene min danna a ye, ani Ala ka danfen kawak cema, jurumu te min na, jentakanya bennin daw tun b'a ni Ala ce. An be b'u ka jurumu min ke, o min ye ka menni ke, n'a kawak folow kawak ka ne. U gwenna ka kawak alijene kawak ani u y'u mabak Ala la. (Zenezi 1-3).

Adamaden tun bena to o danfaranin na kawak kunmabakbaga daw ka sababu di a ma a ka yafa a ma ani ka ben ni Ala ye. Ala ma adamaden bila, walima k'a bila bari an b'a ye Zenezi 4 kawak [Adama ni Awa gwennin kawak ka Eden nankawak kawak] ko Kayen ni Abili fila be tun be sarakaw (sara, nilifenw, nilifenw) di Ala ma. Abeli ka saraka diyara Ala ye k'a kawak Kayen ta ma diya a ye. Ala yere tun be kuma saraka dibaga fe min te kawak a ma.

Saanw temeto, jurumu tun be jensenna ka taga "Masaba y'a ye ko adamadenw ka juguya ka ca dugukolo kan, ko u dusukun ka miiriyaw bee tun ka jugu tuma bee. (Zenezi 6:5-6).

Nka, "Nuhun tun ye mawgawuman ye, jalaki tun te yen, a taamana Ala fe." (Zenezi 6:9-10 RSV) Saan damanin Nuhun sanin ko, Ibrayima wolola. Heburukan sebebaga y'a fo ko "Lanaya koson, Ibrayima ye menni ke tuma min na Ala y'a weele ka taga yoko do la, a tun bena min soko, a bora yen, k'a soko a tun ta lon a be taga yoko min na. (Eburuw 11:8-10).

K'a to Kanaan jamana na, a bawsonw tun bena laban ka yoko min soko i n'a fo tijen, "Matigi ka meleke (ciden – GWT) ye Ibrayima weele sije filanan na ka bo sankolo la k'a fo a ye ko: "Ne be kali ne yere togo la, Matigi ko ten, ko komi i yo ke, i m'i dence, i dence kelenpe bali ka ke i n'a fo lolo, ani i bena i dence caya i n'a fo lolo, ani ne bena i barikada i n'a fo lolo. kogojida ra boko. I bawsonw bena u juguw ka duguw mine, ani i bawsonw sababu la [bawsonw soko ye kelen ye] siyaw bee bena duga soko dugukolo kan, bari i ye ne ka kuma men." tilenninya.' O la, aw k'a faamu ko minw lara Ala la [k'u jigi la Ala kan ani u be menni ke], olu ye Ibrayima deenw ye. Sebenin konna k'a ye ko Ala bena siya were mawgo jate mawgo terenninw ye lanaya sababu ra [Kibaru Duman], ani a konna ka Kibaru Duman fo Ibrahima ye ko: «Siyaw bee bena baraka soko ele sababu ra [Kibaru Duman] sababu ra.» O la, minw limaniyanin lo [wale min basiginin be mawgo ka lannaya kan], olu be duba soko ni Ibrayima ye, min ye lanaya tigi ye." (Galatikaw 3:6-9).

«Wagati do bena se, Matigi Ala ko ten, ne bena jengawanya kura ke ni Izirayelimawgo ni Zuda ta mawgo ye, o jengawanya tena ke i n'a fo ne tun ka jengawanya min don ni o bemaw ye [Ala ka jengawanya min di Musa sababu ra], tuma min na ne tun be o boro minena ka bo Misiran jamana ra ... 'Matigi Ala bena jengawanya min ke ni Izirayelimawgo ye, o wagati le bena ke. 'Ne bena ne ka sariya don u hakili la, k'a sebe u dusukunw na [u tena sa i n'a fo kabakurukuruw, nka ne bena ke u ka Ala ye, u bena ke ne ka mawgo ye.' ... 'Sabu ne bena o ta kojuguw yafa o ma, ne tena o ta jurumunw hakiri to o ra tuun''' (Zeremi 31:31-34). **Yafa - danfaraba min be jengawanya fila nunu ce ..**

An be se k'a ye ko jusigilan sigira Zeremi ka kiraya kuma dafali kama Piyeri ye piningali min ke a gerefe mawgo ye, o minw ye a ka cidenw ye, Piyeri yo jaabili di cogo min na. Aw b'a fora ko ne ye jon le ye?

Krista ka legilizi

Piyeri y'a jaabi ko: «I ye Ala ka Mawgo wolomanin nin ye, Ala Dence.» ... Yezu y'a fo ko "o farakurun kan [tijen .**ko Yesu ye Ala panaman Dence ye**].Ne bena ne ta egilisi lo" [ka jamakulu do lajen ne yere ye, mawgo minw be menni ke, minw be la a la ani minw be kantigiya ke].(Matiyu 16:16-18 kalan).

A janfanin ko ani a ka Temenkan seli laban wagati la wala a ko, Yezu, i n'a fo testaman, y'a ka cidenw don a ka masaya kono. «Aw le kera ne ye ne ta togo ra, ani ne .**masaya di i ma** [1]. *diyatitemi*. NT: Strong's #1303 ka feen do bila dan na, k'a laben, k'a laben, k'a bila, k'a yere ka koow wala, feen do di ne ma cogo min na, i n'a fo n' Faa y'a di ne ma cogo min na, walisa aw ka se ka dumuni ke ani ka minni ke n' ka tabali kono n' ka masaya kono ani ka sigi Israel ka masasigilan tan ni fila kan." (Luka 22:28-30).

Wagati dɔɔni, tile 50 ni kɔ, o kɔ, Piyeri ni ciden tɔw y'a fɔ ko: "O la, Isirayelidenw bɛɛ ka la a la ko aw ye Yezu min gwengwe yiri kan, Ala y'o kɛ Matigi ni Krista ye." O ko Piyeri ni ciraden tɔw ma ko: «An balemaw, an ka kan ka mun le kɛ?» Piyeri y'a jaabi ko: «Aw ye nimisa ka faran aw ka kojuguw la .1ani ka batize [o ye gɛrɛkikan kumaden ye].*batizeli* (min be jii la), sanni a ka .*rantiza*(fɛnsɛ),*ched*(bɔn) walima .*porosi-chusis*(afuziyɔn), o lo be kɛ. O kama, "batizeli" kɔɔ ko ka su jii la], aw kelen kelen bɛɛ, tɔɔ la .2Yezu Krista ka [fanga fɛ] ka yafa [yafa, saniya] ma [i n'a fɔ Zeremi tun y'a fɔ cogo min na]. Ni o kɛra, aw bɛna Nin Saninman* kɔɔ. Layidu be aw n'aw deenw [Yahutuww] ani yɔɔɔjanw [siya wɛrɛw] bɛɛ ta ye — Matigi an ka Ala bɛna minw bɛɛ weele [Krista ka Kibaru Duman sababu la]." A y'u lasɔmi ni kuma caaman wɛrɛw ye; Mɔɔɔ waa 10 farala u hake kan o loon na (Kɛw. 2:36-41).

O la, o mɔɔɔ waa saba ɔɔɔɔ minw "ɔɔɔna o kibaro ma ani u batizera," olu farala Yezu ka masaya di minw ma - minw lɔra a gɛrɛfɛ a ka kɔɔɔɔliw wagati la. O la, an be masaya dɔ ye min be yiriwara, o min ye legilizi ye. [Kɛwaliw 2:27-30 lajɛ].

Cidenw ka misiyɔnɛri baara, i n'a fɔ Pol min bɔra Tarisi, o y'a to kerecɛnya jɛnsɛna duguw la minw tun be Gɛrɛkiw ka mara kɔɔ, i n'a fɔ Alɛkisanɔɔri ni Antiyɔsi, ani fana ɔɔɔmu ani hali ɔɔɔmu mara kɔfɛ. Kerecɛnw tora ka bonya la Heburukan Sebɛninw kan, u tun be baara kɛ ni Septante bayɛlɛmani ye min tun be fɔ Gɛrɛkikan fɔbagaw fɛ, wala Targums, n'u yɛrɛ ka sɛbɛri dɔw farala a kan, u tun be baara kɛ n'o ye aramekan fɔbagaw cɛma.

Kerecɛnw ka kɔɔɔ n'u ka see kɔɔɔli ani u jɛnsɛna joona joona minke, o ye siranya ni pangoya lawuli Yahutuww ka kuntigiw cɛma. U y'a daminɛ ka kerecɛnw kɔfɛ, ka Yahutuww ka jamana gwansanw lawuli u kama ani k'u jalaki ɔɔɔmu faamanw ɔɛɛ kɔɔ min kɛra sababu ye ka tɔɔɔ kɔɔ.

Yahutuww tun be kerecɛnw minɛ k'u don kaso la ani k'u faga. Mɔɔɔ fɔɔ min kɔɔɔla Yahutuww bolo Zeruzalɛmu, o ye Etiyeni ye. Ale lo tun ye mɔɔɔ fɔɔ ye tɔɔɔ la sabu a tun be Kisibaga koo waajura. Yahutuww y'a gwɛn ka bɔ dugu kɔ ani u y'a daminɛ k'a bon ni kabakuruw ye k'a faga. A ka Ala daari ko: «Matigi Yesu, i ye ne nin mina.»³o kɔ, ni kuma nin ye, ko: «Matigi, i kana nin jurumun jate o ra,» a sara.

Yahutuww ye Etiyeni ni mɔɔɔ kantigi caaman faga minke, o bele ma se ka Krista ka limaniya nagasi. Nka, u y'o kɛ minke, u y'a jɛnsɛn kosɔbɛ Zeruzalɛmukaw cɛma. O tɔɔɔ kosɔn, kerecɛnw jɛnsɛna ka taga Zude, Samari ani jamana wɛrɛw la; ani yɔɔɔ bɛɛo tagara, o ka Matigi Kisibaga ko waajuri kɛ, ani a ta kalan . . Duniya kɔɔ, fanga si tun tɛ se ka kerecɛnya jɛnsɛni bali ni see ye, bari limaniya min be Krista la, o lo ye limaniya sɔbɛ ye. Krista ka kalan ye Ala ka kalan ye. Nɛnamaya min be kɛ ka kɛɛɛ ni Krista ka lanaya n'a ka kalan ye, o ye nɛnamaya senuman ye tijɛn na, o ye Ala ka Masaya ye. Sankolola Faa ye kantigiw barika bonya, Kisibaga .

¹A tɛ dusukunnakow gwansan ye; dusukunnakow ni dusukunnakow ka sigasigali t'a la. O tɛ wagati yɛlɛmani mɔɔɔman ye . niin ta. O ye hakilimaya sinsinyɔɔ yɛlɛmani danfaranin ye; a be sago tagamasijɛ dɔ ta n'a ye; a ka surun, o ye yɛlɛmani ye cɛɛ ka danbe yɛrɛ yɛrɛ la" (*Minbar ka ɔɛfɔli*, yɔɔɔ 1nan. 18, ɔɛɛ 10nan. 66 min fɔra Nɛfɔli #515 Al Maxey kɔɔ, saan 2012, zanwiyekalo tile 3)

²Aw ye bibulu ka kalan lajɛ .com kan .Yezu tɔɔɔ la

³Aw ye bibulu ka kalan lajɛ .com kan .Farikolo, niin, ani hakili - U be taga min n'i sara?

tun be ni o ye, Nin Saninman, min ye Dususaalobaga ye, o ka o jusu saaro. Ciradenw ka Kewalew6;7;8.1-2,4 laje.

ortdksifotow.com/kalanw/LG/tawr.shtml

“Tawrba dɔ kera Zeruzalemu ka egilisiw kan ani Soli y'a damine ka egilisi halaki, a tun be taga soo ni soo, ka ceew ni musow sama ka bɔ yen k'u don kaso la.” (Kew. 8:3).

“O wagati la, masace Erɔdi ye Egilizi mɔɔɔ dɔw mine k'a ɔini k'u tawr, a y'a fɔ ko u ka Zaki balimace faga ni muru ye, a y'a ye ko o koo diyara Yahutuw ye minke, a ye Piyeri fana mine. Erɔdi tun b'a fe ka taga ni Pɔli ye jama ɔefe Temenkan seli temenin kɔ.” (Kew. 12:1-4).

Lisitire dugu kɔɔ, Yahudiya dɔw bɔra Antiyosi, ani Ikoniyomu ka na jama lasun. U ye Pɔli bon ni kabakuruw ye k'a sama ka taga n'a ye dugu kɔfe, bari u tun b'a miiri ko a sara. (Kew. 14:19).

Filipi dugu la, “tuma min na jɔnmuso tigiw y'a ye k'u te se ka wari sɔɔɔ tugun, u ye Pɔli ni Silasi mine k'u sama ka taga n'u ye sugu la ka taga n'u ye faamanw fe. jamaba y'u sen don Pol ni Silasi kefe la ani kititigelaw y'a fɔ u ye k'u ka faniw bɔ u la ani k'u bugɔ kosɔbe ka ban tuma min na, u y'u fili kasobon kɔɔɔ ani u y'a fɔ kasobon kɔɔɔsibaga ye ko a k'u kɔɔsi kɔɔnuman Tuma min na a y'o cikanw sɔɔɔ, a y'u bila kasobon kɔɔɔ.” (Kew. 16:19-24).

Tesaloniki dugu la, “Yahutu dɔw sɔɔna o ma ani u farala Pɔli ni Silasi kan, ani Greki Alapasiranbaga caaman ani muso tɔɔɔtigi caaman, nka Yahutuw tun be koniya, o kama, u ye mɔɔɔ jugu dɔw lajen ka bɔ sugu la, ka jamaba dɔ sigi ka murutili ke Pol dugu kɔɔɔ. Silasi tun b'a fe ka taga n'u ye kenema jama ɔefe, nka u m'u ye minke, u ye Zasɔn ni balimace dɔw sama ka taga n'u ye dugu ɔemɔɔɔw fe, u y'u ɔeren ko: ‘Nin mɔɔɔ minw tun be dunija kuru beɛ kɔɔɔnafilila, olu nana yan sisan, ani Zasɔn y'u bisimila a ka soo, u beɛ be sɔɔɔli kera ko Sezari be yen. U y'o men tuma min na, jama ni dugu ɔemɔɔɔw ye ɔemɔɔɔ sɔɔɔ, u ye Zasɔn ni tawr mine kaso la ani u y'u bila ka taga.” (Kew. 17:4-9).

“Mɔɔɔw ye ɔemɔɔɔ sɔɔɔ kosɔbe Efezi dugu la Ala ka sira koo la. Warijelaman dɔ, min tɔɔɔ ko Demetiriyusi, ale tun be warigwelamanw dilan ni Aritemisi ka batosow ye, ale nana baara caaman ke bololabaarakelaw ye. Ani, aw b'a ye ani aw b'a menna cogo min na nin Pol ɔemɔɔɔ ye mɔɔɔ caaman lafili ani k'u lafili yan Efezi dugu la ani Azi mara fanba la. A b'a fɔ ko adamadenw ka ala minw lalaga, o te alaw ye fewu. Farati te tawr ko an ka jago tena bɔne a tɔɔɔ numan na, nka fana, alamusoba Aritemisi ka batoso tɔɔɔ bena tije, ani alamusu yere, min be bato Azi mara beɛ la ani dije kɔɔɔ, a ka alaya masaya bena bɔsi a la.” O y'o men tuma min na, u dimina kosɔbe ani u y'a damine ka kule ko:

Efezikaw ta!" A ma mēen, dugu bēē mankanna. Mōgōw ye Gayusi ni Arisitaraki minē, minw tun ye Pol ka tagamaḡōgōnw ye ka bō Maseduwani, ka boli ka don teyatiriso kōkō i n'a fō mōgō kelen." (Kew. 19:23-29).

Pōli kōsegira Zeruzalemu, ka kibaro di Zeruzalemu lanabagaw ta jenkuru ḡamōgōw ma, k'a laben ka taga Alabatosoba kōkō. Tile wolonwula [min tun ka ḡi ka mōgō saniya] tun be ḡini ka ban tuma min na, Yahutu dōw bōra Azi mara la ani u ye Pōli ye Alabatosoba kōkō. O ka jama bēē kōkōkōsu, ka Yesu mina, ka pēren ko: "Aw Izirayelimōgōw, aw ye an demē! Nin cē le bē mōgōw bēē karan yōkō bēē ka an ta jamana ni an ta sariyaw ni nin yōkō ban. (U tun ye Efezika Torofimu ye ka kōn o ḡe dugu kōkō ni Pōli ye, ani u y'a miiri ko Pōli nana n'a ye Alabatosoba ḡerefe.) Dugu bēē wilila, jama bolila ka bō yōkō bēē ka na. U ye Pōli minē k'a sama ka bō Alabatosoba kōkō ani u ye Alabatosoba daa datugu yōkōnin kelen. K'u to u b'a fē k'a faga, kibaroya dō sera ḡōmū sōkōdasiw kuntigi ma ko Zeruzalemu dugu bēē ḡagaminin lo. O yōkōnin bēē, a tagara ni sōlidasiw kuntigi dōw ye, ani sorasi dōw, ka bori ka jigi ka taga jama fē. Mōgō murutininw ye sōkōdasiw kuntigi n'a ka sōkōdasiw ye tuma min na, u y'a dabila ka Pōli bugō" (Kew. 21:27-32).

Pol ye sōkōdasiw kuntigi ḡininga n'a be se ka kuma jama fē ani a y'a fō ko Matigi y'a fō a ye ko "I ka bō Zeruzalemu joona joona, bari u tēna sōn i ka seereya ma ne koo la.' 'Matigi, ne y'a jaabi ko: 'Matigi, ne tun b'a lōn ko ne tun be bō kalanso dō la ka taga dō wēre la, ka minw lara i la, n' tun b'u bugō. 22:18b-21 kōkō).

«Jama ka Pōli lamēn fō ka taga se a ta kuma ma, o kō, o ka pēren ko: «Aw ye nin cē faga dugukolo kan! A ma se ka ḡanamaya kē! O tun be pērenna, ka o ta deregew firi, ka buguri firi san fē minke, sorasikuntigi ko o ye taga ni Pōli ye sorasiw ta bonba kōkō. A y'a fō ko u k'a bugō ani k'a ḡininga walisa k'a lōn fēen min kama mōgōw be kulela a kōkō ten. U tun b'a fē k'a bugō tuma min na, Pōli y'a fō sōkōdasiw kuntigi min tun lōnin be yen ko: 'Aw be se ka ḡōmuka dō bugō ni golokami ye, k'a sōkō u ma jalaki yere sōkō wa?" (Kew. 22:22-25).

"O dugusagwē, sōkōdasiw kuntigi tun b'a fē k'a lōn fēen min kama Yahutu be Pōli jalaki, a y'a labila ka sarakalasebagaw kuntigiw ni kititigēlaw bēē lajen. bi." O la, sarakalasebagaw kuntigiba Ananiyasi y'a fō Pōli ḡerefemōgōw ye k'a daa bugō.» (Kew. 22:30-23:2).

«O dugusagwē sōgōma, Yahudiyaw ka benbaliya sigi, ka kali ko o tēna domuni kē, ka minni kē ni o ka Pōli faga. an labennin lo k'a faga sanni a ka se yan." (Kew. 23:12-15).

“Wagati juguw bena ke laban loonw na: Mɔɔw [kerecɛnw] bena ke u yere kanubagaw ye, wari kanubagaw, wasobagaw, yerebonyabagaw, mɔɔjuguw, mɔɔw minw te menni ke u bangebaw fe, numanlonbaliw, mɔɔw senubaliw, kanuyabaliw, yafabaliw, tɔɔjuguw, yereminebaliw, mɔɔjuguw, mɔɔjuguw, mɔɔjuguw, mɔɔjuguw, mɔɔjuguw. nenagwekow lo kan sanni ka Ala kanu— ka .**sugu dɔ**Alapasiran [kenema yecogo nka a yere yere te] nka u be ban a ka se bagaya la. Aw kana foyi ke o ra.» (2 Timote 3:1-5).

Pol y'a fɔ Timote ye ko: “I ka Ala ka kuma waaju, i ka laben wagati bennin na ani wagati bennin na, i ka mɔɔw ladi, k'u kɔɔfɔ, k'u jija — ni mupuli ye ani k'u kalan ni hakiliman ye, bari wagati dɔ bena se, mɔɔw tɛna sɔn kalan numan ma, nka u bena u ka negelakow ke, u bena u yerew ka negelakow laje u lamini na, u ka kalanfaw be min jini u fe. u tulo ma bɔ tije na, ka u yere mabo nsiirinw na [adamadenw ka koo minw labenna, u te bɔ Ala fe].” (2 Timote 4:2-4).

“Nga ngalon kiraw [karamɔɔw] tun be yen jama cema [Isirayelidenw] cema, i n'a fɔ ngalon karamɔɔw bena ke aw [kerecɛnw] cema cogo min na, u bena ngalon kalanw don mɔɔw la dogo la minw be mɔɔw halaki, hali Matigi min y'u san, u bena ban o la. u ka nataba nin karamɔɔw nunu bena aw mine ni maanaw ye u ye minw laben, u ka jalaki tun be u kan kabi wagatijan, u ka halakili ma sinɔɔw.” (2 Piyeri 2:1-3).

Nero ye Ɔɔmu jeni saan 67 K.T.L.

A be komi Ɔɔmukaw ye Egilizi kɔɔ fɔ min ke, o kera saan 67 la, [saan 1 Zude mara Yahutu murutinin kɔ Ɔɔmu ma] Nero ka wagati la, min tun ye Ɔɔmu masace wɔɔɔnan ye. O masace ye masaya ke saan duuru kɔɔ, ani a tun be se ka bonya la a yere kan, nka o kɔ, a ye sira di dimibaw ma, ani kongofenw ma minw ka jugu ka teme kɔɔ be kan. Sutana ka miiriya werew cema, a ye yamaruya di ko u ka tasuma don Ɔɔmu dugu la ani a ka sɔɔdasiw, a ka kɔɔsilikelaw ani a ka baarakelaw lo y'o cikan labato. Tuma min na masace dugu tun be tasuma na, a yelela Makaenas ka sankaso kan, k'a ka dɔnkili la, ka Troye dugu jeni dɔnkili la ani k'a fɔ kene kan ko 'ale b'a fe feen be ka tije sanni a ka sa.' Ka fara o kɔɔ numan kan, min be weele ko Sirki, masabonw ni boon caaman werew jenina; mɔɔw waa caaman sara tasuma kɔɔ, sisi y'u kɔɔ wala u suu donna boon tijeninw jukɔɔ.

yezu ye kisibaga ye.com/Gafew, sebeninw ani waajuli/Gafew sebeninw/FBOM/fbom-chap_02.htm [Ka bɔ .Foxe ka gafe min be kuma Martiriw koo la ., sapitiri 2nan .

Tacitus, min tun be Nero kɔɔfɔ, ale y'a sebe ko: “O be n'a ta, adamadenw ka jijali si, masacew ka saraka si wala saraka minw be di alaw ma, u tun te se k'a to o kuma jugu tununa ko Nero lo ye tasuma ci cogo dɔ la. abominations. Tɔɔw nin kɔɔ, Krista, fagara i n'a fɔ mɔɔw fagala, kititigela Pɔnsi Pilati fe Tiberi ka masaya wagati la, ani hali n'a y'a kɔɔ, o lannaya min be mɔɔw halaki, o ma wuli tugun, Zude dɔɔ lo sababu fe, o min tun ye o juguman kɔɔ ye, nka a y'o ke fana Ɔɔmu dugu sababu fe min be weele ko sharrige is and whother, to. O kama, fɔɔ, mɔɔw minw sɔɔna u ka limaniya ma, u y'u mine ani o kɔ, u ye kunnafoni minw di, u y'u jalaki, u ma dugu jeni kojugu kosɔɔ, nka u ye adamadenw kɔɔniya kosɔɔ ani u tununa ka fara o kan, u y'u ke farikolonagwekow ye: wuluw y'u faga k'u gosi wala k'u faga kuruwa kan. tasuma, ani, tuma min na tile temena .

yɔɔɔjan, u tun b'ɔ kɛ sufɛ lanpanw ye. Nero y'a yɛɛ ka nankoyɔɔɔ di o ɲɛnagwɛ kama ani a ye Sirki tulong dɔ kɛ, i n'a fɔ wotorotigi ka delinanko ye ka ɲagami ni jamaba ye wala ka bolifɛn boli boliyɔɔɔ la. Hali k'a sɔɔ a gwɛnin lo k'u jalakilen lo ani u tun ka ɲi ka kɛ kojugu kɔɔɔɔ ka ɲɛyirali kura ye, mɔɔɔ y'a daminɛ ka makari o tɔɔɔbagaw la, sabu u tun be tununa jama ka nafa kama, nka mɔɔɔ kelen ka juguya kosɔɔɔ.”
[Richard Hooker lo y'o bayɛɛma].

Alabatoso tijɛna

Saan 70 la, Titi min kɛra masacɛ ye kɔɔɛ, ani ɔɔɔmu ka keɛbɔlo ye kogo bɔ ka Zeruzalɛmu lamini. Nka Zelbtiw ma kɔɔɔni kɛ nka u y'u keɛ min y'a to ɔɔɔmu ka keɛbɔlo kɔɛgira. Kerecɛn minw hakili be Yezu ka kumaw na minw seɛɛra Matiyu 24 kɔɔɔ, olu bolila ka taga kuluw kan. Alabatosoba tijɛna ani bɛgenw saraka dabilara i n'a fɔ Yahutuɔɔ ka batoli faan dɔ. Ka bɛn c. 135 Yahutuɔɔ tun balila ka don .ɔɔɔ yɛɛɛma dugu min kɔ .Bar Kokhba murutili . O wagati kɔ, saan 1914 daminɛ na.Egilizi ka tarikilɔɔɔbaga Ewusebi min bɔɔra Sezare . a seɛɛra ko Yahutuɔɔ ka siya ɲɛminɛbagaw lo tun be legilizi la saan 1914 la.Zeruzalɛmu (o kɔɔ ye ko “minw be .kɛɛkɛɛɛli ”) yɛɛɛmana ka kɛ siya wɛɛɛ mɔɔɔɔ ka ɲɛminɛli ye.^[3]Kerecɛnɔɔ fanba tun bɔɔɔ dugu kɔɔɔ.

Krista tɛmɛna Zan fɛ ka Azi mara ka kafow lasɔmi

Tɔɔɔ be na dɔw bɛna sa k'a sɔɔ dɔw bɛna bɛn. “Krista keɛɛbaga (minw be ban ko Yezu ye Krista ye, Ala Dɛncɛ, mɔɔɔ mɔɔɔnin) be na, hali sisan, Krista keɛɛbaga caaman nana....O mɔɔɔ ɲɔɔɔ lo ye Krista keɛɛbaga ye — a be ban Faa ni Dɛncɛ la.” (1 Zan 2:18, 22).

Efɛzi “O bɛɛ n'a ta, ne bɛ nin fɔ aw ye:I ka kanuya fɔɔɔ to yen. I bɛna ka bɔ kɔɔɔ min na, i hakiri to o ra! I ka nimisa [i ka kɛwalew yɛɛɛma] ani i tun be koo minw kɛ fɔɔ la, i k'u kɛ. N'i ma nimisa, ne bɛna taga i fɛ k'i ka fitinadaga bɔ a kɔɔ na. Nka min b'i fɛ, o ye nin ye: I be Nikolas ka kɛwaliw kɔɔniya, ne fana be minw kɔɔniya.” (Yirali 2:4-5).

Simirina “ I bɛna tɔɔɔ min sɔɔɔ, kana siran o ɲɛ. Ne b'a fɔ aw ye; Setana bɛna aw dɔw bla kaso ra ka aw kɔɔɔ, ka aw tɔɔɔ fɔ tere tan. I ka kɛ kantigi ye fɔɔ ka taga se saya ma, ne bɛna nii masafugula d'i ma.” (Yirali 2:10).

Perigamu “ .Ne b'a lɔn i bɛ yɔɔɔ min na, Sutana ta masasiganan bɛ yɔɔɔ min na. O bɛɛ n'a ta, aw bɛ to kantigiya ra ne tɔɔɔ ra. Aw ma ban aw ta lanaya ra ne ra. ... O bɛɛ n'a ta, ne be koo damadɔ fɔ aw ye: mɔɔɔ be aw fɛ yen ['kerecɛnɔɔ' u ka lajɛnba kɔɔɔ] minw .aw ye Balamu ta kalanw minɛ O cogo kelen na, minw be .Nikolasi ta mɔɔɔ ta kalan . . O ra, aw ye nimisa aw ta jurumunw na! Ni o tɛ, ne bɛna taga aw fɛ yi, ne bɛna o kɛɛɛ ni murujan ye min bɛ bɔ ne da ra.» (Yirali 2:13, 14, 16).

Tiyatiri “ .O bɛɛ n'a ta, ne bɛ kuma min fɔ i ye;I be muɲu o muso Zezabeli, min b'a yɛɛɛ wele kiramuso. A ka kalan fɛ, a bɛ ne ta baaradenw lafiri ka o don .kakalaya, ani josɔɔ saraka domuni. Ne ka wagati di a ma janko a ye nimisa ka faran a ta kakalaya ra, nka a t'a fɛ.» (Yirali 2:20-21).

Nikola ka mɔɔɔɔ ka kɛwalew .

A be komi u kɔɔɔn be ɲɔɔɔɔ na kosɔɔɛ ni .Balamu ta mɔɔɔɔLayidu kura kɔɔɔ, u tun be kakalayakow kɛ (jatɔɔɔ) ani u tun be sogo minw dumu, u tun be minw saraka boliw ye [n'a sɔɔɔ u tun b'u batora .

Lawodise " Ne b'i ka kwalew lbn, ko i te nene ye, i te gwan. N' tun b'a fe i ka ke kelen ye wala filanan ye! O la, i n'a fɔ i ka gwan, i ka gwan, i ka nene fana, ne b'a fe k'i tu ka bɔ n daa la." ... "O la, aw k'aw jija, ka nimisa. Ne yan! N' lbnin be daa la ka daa kɔkɔ. Ni mɔɔ min ye ne kaan men ka daa ye, ne bena don ka dumuni ke n'o tigi ye, ale fana bena don ni ne ye." (Yirali 3: 15-16; 19-20).

Azi mara ka legiliziw cogoya b'a yira ka gwɛ ko kerecɛnw kelen kelen dɔɔn te se ka tunu, nka kafow bɛɛ be se ka tunu, ani .**Kirisita bila**, a ka kalanw n'a ka kisili nɛɛma. Ni o ma nimisa ka seko a ma, o bena tunu; o kɔkɔ, aw k'a to o ka fitinadaga bɔ yen.

Nɔti: Kerecɛn kantigiw bele be lajenna tɔɔnw cɛma.

Trajan ka tɔɔnw saan 108 K.T.L.

Tɔɔnw sabanan na, Plini filanan, cɛɛ dɔ min tun be kalan ke ani tɔɔnw tun b'a la, ale y'a ye ko kerecɛnw fagara cogo min na, o ye dusukasibagatɔ ye ani a hinera o la, a ye letere seɛɛ Trajan ma k'a yira a la ko u mɔɔ waa caaman be faga loon o loon, ani u si ma koo si ke min be sɔɔɔ don tɔɔmukaw ka sariyaw ma min ka kan ni tɔɔnw ye. "U ye min fɔ u ka kojugu walima u ka fili koo la (a ka kan ka weele cogo o cogo) o bɛɛ tun ye nin dɔɔn ye - k'u tun delila ka tɔɔnw lajen loon dɔ la sanni tile ka bɔ, ani ka segi tɔɔnw fe delili sifa dɔ la Krista ma i n'a fɔ Ala, ani ka u yere siri ni wajibi ye-o te tijen na, ka juguya ke, nka ka juguya ke; walima kakalaya, u kana u ka kumaw tije abada, u kana mɔɔ si nanbara abada, o kɔ, u ka landa tun ye ka fara tɔɔnw kan, ka lajen tugun ka dumuni ke tɔɔnw fe min te mɔɔ tɔɔnw.»

Krista ye Egilizi min sigi wagati la .

- Krista ye masaya di a ka cidenw ma .
- Mɔɔ waa saba farala u kan Pantekote loon na - saan 33 K.T.L.
- Etiyeni fagara a ka limaniya kosɔn ani Yahutuwa ka tɔɔnw daminena - 35? AD
- U ye Pol ci ka taga tɔɔnw i n'a fɔ kasoden .
- tɔɔnw jeni ani tɔɔmukaw ka tɔɔnw daminena - saan 64 K.T.L.
- Pol ka saya - saan 64 -65 K.T.L.
- Alabatosoba min tun be Zeruzalem, o tijena - saan 70 K.T.L.
- Zan tun be kaso la Patimɔsi dugu la Krista ka koo kosɔn
- Zan ka saya - saan 100 tɔɔnw na K.T.L.

Cidenw ka wagati banna tuma min na Krista ka kunmabɔli kibaro jensenna tɔɔnw masaya tɔɔnw bɛɛ la. Wagati kura dɔ be daminena.

Kerecɛnya fɔɔw

Saan kemekulu filanan na [saan 100-200 KRISTA TILE kɔ], kerecɛnya jensenna ka taga se saan kemekulu fɔɔw la.

Latɛnkan -min be kuma tileben fan fe .tɔɔnw masaya . O wagati ka jɛmɔɔnw ni seberikela tɔɔtigiw dɔw ye .Polikarpi ka Simirina ,Ignace min be bɔ Antiyɔsi ,^[4]tɔɔnw ka Clement ,Justin Martiri ni Irene ka Liyɔn ^[4]. —

Saan kemekulu sabanan [200-300 Krista tile la], kerecɛnya cayara tugun (Robin Lane Fokisi a b'a yira ko kerecɛnw tun be 2% tɔɔnw bɔ masaya la saan 250 la .^[4]). O wagati ka kalanfaw, i n'a fɔ . Orizeni kɔɔnAlɛkisanndiri ni Teritiliyen kɔɔnFarafinna woroduguyanfan , u y'o kalanw yira u ka sebeninw na i n'a fɔ The .Ala saba .Antɔni belebele ani dɔw sigila .Kerecɛnw ka monasiteri [min jɛsinna monasiteriw ma] ani .Gregory min ye yeelenbɔbaqa ye tun be .Armeni

ka ke kerecen jamana fɔɔl ye min be sariya koɔɔ. Ka tugu .yeɛmani kaKɔnsitantinba . (sanni saan 1990 ka se).Milivian ka pon keɛ saan 312 koɔɔ), o .Ɔɔɔmu masaya muɔu kerecɛnya ma ni .Milan ka sariya saan 313 la, o min y'a to koɛ, kerecɛnya diinan kɛra .jamana diine [Ɔɔɔmukaw tɛ Ɔɔɔmu Katoliki Egilizi ye] sariya fɛ tɛ yeɛmani fɛ saan 380 saan 1914 la. Tewodosi fɔɔl ani 1914 ka wuli.Kerecen diinanw Bizansi masaya koɔɔ. _____
tn.wikipediya.org/wiki/Kerecɛnya_fɔɔl

Saan 280 koɔɔ, Ɔɔɔmu masace ye bali sigi kerecɛnya diinan kan. A ye koɔɔ tan fana ke fɔɔl, o wagati la a tora ka caya.

Diocłétien saan 302 K.T.L.

Diocłétien ka koɔɔ min kɛra saan 303 - 311, o lo tun ye koɔɔ laban ye ani a tun ka jugu ka tɛmɛ koɔɔ bɛɛ kan . kerecenw koɔɔkoɔɔ koɔɔƆɔɔmu masaya . A be weele fana ko “koɔɔkoɔɔ,” koo jɔnɔɔn dɔ min kɛra fɔɔl la, o ye sariya caaman bɔli ye saan 303 la saan 1914 la.Masace Diocłétien . ani a baarakɛkoɔɔkoɔɔ .Makisimiyan ,Galeriyɔɔsi , ni Kɔnsitansi [Kɔnsitanti face lo]. O sariyaw tun be kerecenw ka joow koɔsi sariya sira fɛ ani u tun b'a pini u fɛ u ka kafiriw ka landakow labato. Koɛ, sariya dɔw tun jɛsinna diinan kuntigiw ma ani u tun b'a pini duniya kuru bɛɛ fɛ u k'u sen don saraka bɔli la, ani u tun b'a pini dugudenw bɛɛ fɛ u ka kafiriw ka sarakaw ko. O koɔɔkoɔɔ tun be dan na dan na ani u tun be men masaya yɔɔko bɛɛ la.

tn.wikipediya.org/wiki/Diocłétien_koɔɔ

Diocłétien ka sariyaw tun be yamaruya di ko kerecenw ka sebeninw n'u ka batoykoɔɔkoɔɔ ka tiɛ masaya yɔɔko bɛɛ la, ani u tun be kerecenw bali ka lajɛn ka batoli ke. Koɛ, kerecen o kerecen lonna, u y'o faga ni juguya ye ka tɛmɛ koɔɔ bɛɛ kan. Dɔkoɔni Diocłétien sanin ko, Ɔɔɔmu masace ka koɔɔ min tun be kerecenw kan, o banna tuma min na a “yeɛmani” ko, Ɔɔɔmu masace Kɔnsitantin ye kerecɛnya “sariya” di Milan ka sariya dɔ la saan 313 KRISTA TILE ko.

Koɛ, saan 325 KRISTA TILE ko, Kɔnsitantin ye Nise ka lajɛnba weele, walisa ka masaya ke kelen ye jamana ka diinan dɔ sababu fɛ. Kɔnsitanti tun b'a miiri ko kerecɛnya ye jamana ka diinan ye min be se ka Ɔɔɔmu masaya jen ka ke kelen ye, o min tun be daminena ka tilan ani ka tilan o wagati la. Kɔnsitantin banna ka koɔn kerecenw ka lannaya ma pewu ani a tora a ka kafiriw ka lannakow n'a ka kewale caaman kan, o kama Kɔnsitanti tun be legilizi min lawuli, o tun ye kerecenw ni Ɔɔɔmukaw ka kafiriw jagaminin ye. “Ale (Kɔnsitanti) tora a ka koɔkoɔ la i n'a fɔ kafiriw ka jamana ka diinan ka sarakalasebagaw kuntigi.”
Masaya banbali, F. W. Mattox, s. 127

Hali ni a tun be komi o tun ye koo puman ye Krista ka benkan ni kunmabɔli cikan kalan na, o koɔkoɔ tun tɛ foyi ye n'u ma ke koɔpuman ye. A sinna ka fanga koɔkoɔ masace ka gofɛrenɛman yɔɔko bɛɛ la.

Kɔnsitantin y'a ye ko komi Ɔɔɔmu masaya tun ka bon, a tun ka bon ani a tun ka ca ten – bɛɛ tun tɛna koɔn k'u ka diinankow to yen ani ka kerecɛnya koɔn o koɔ na. O kama, Kɔnsitantin y'a to kafiriw ka lannakow ka ke “kerecenw” ye ani a yeɛ y'u lasun u ka ke “kerecenw ta ye.” Kafiriw ka lannakow pewu ani minw tɛ Bibulu koɔn pewu, u y'u ke “kerecen” tagamasijɛ kuraw ye k'a koɔkoɔ u tun b'u jagamina ni legilizi ka kalanw n'a ka kewalew ye minw yeɛmana. O misaliya gwenin dɔw ye nunu ye:

(1)Henoteyisimu wala ala caaman .

Ɖɔɔmu masacew (ani jamanadenw) fanba tun be Ala bato. Henotheist ye mɔɔɔ ye min lanin b'a la ko ala caaman be yen, nka a b'a sinsin ala kerɛnkerennin dɔ lo kan fɔɔ, wala a b'a jati ko ala kerɛnkerennin dɔ ka bon ni ala tɔɔ ye. Neyirali fe, Ɖɔɔmukaw ka ala min tɔɔ ko Zupitɛri, ale lo tun ka bon ni Ɖɔɔmukaw ka alaw be ye; i n'a fɔ, kanuya ala, heere ala, kele ala, fanga ala, hakilitigiya ala, n'a mɔɔɔnaw O Ɖɔɔmu ala nunu nɔnabilara ni mɔɔɔ senumanw ye minw tun be kuntigiya wala u kelen kelen be kan, ani kulu caaman werew ani Ɖɔɔmu ala min tun be dugu kerɛnkerennin na, u nɔnabilara ni "patron saint" ye dugu kama.

(2) Bamuso Alamuso

Isis ka batoli, o min tun ye Ezipitikaw ka alamuso bamuso ye, u y'o diinan don kerecɛnya la k'a tɔɔ u ye Isis nɔ ta ka Mariyamu ta. Tɔɔ minw tun be fɔ Isis ma, u caaman i n'a fɔ "Sankolo Masamuso," "Ala Bamuso" ani ".tewotokɔs" (Ala-bangibaga) tun nɔnɔnin be Mariyamu la. Mariyamu ye lɔɔɔba tɔɔ kerecɛnw ka limaniya la, min ka bon ni Bibulu be min fɔ a ye, walisa ka Isis batobagaw sama ka na limaniya dɔ la, u tun tena tɔɔ o ma cogo werɛ la. Origène (saan 185-254) ka sebeninw, ale min tun be Alekisandiri, Ezipiti jamana na, ani a kera komi Isis batoyɔɔ lo tun be yen.

(3) Saraka dumuni

Mithraism tun ye diinan dɔ ye min tun be Ɖɔɔmu masajamana kɔɔ saan kemekulu fɔɔ ka taga se saan kemekulu duuranan ma Krista tile la. A tun ka di Ɖɔɔmukaw ye kosɔbe, sanko Ɖɔɔmu tɔɔɔasiw fe ani n'a tɔɔ Ɖɔɔmu masace caaman ka diinan tun lo. Hali ni Ɖɔɔmu masajamana kɔɔ, u tun ma Mitra diinan "faaman" kɔɔ abada, o tun ye diinan ye min tun be mɔɔɔw bolo fɔɔ ka taga se Kɔnsitanti ni Ɖɔɔmu masace minw nana a nɔ na, o lu ye Mitra diinan nɔ ta ka ke kerecɛnw ye. Mitra diinan ka koo jɔnɔn dɔ tun ye sarakabɔ dumuni ye, o min tun ye ka misi sogo dumu ani ka misi joli min. Mitra, min tun ye Mitra diine ka ala ye, ale tun "be yen" misi sogo n'a joli la ani n'a y'a dumu, a tun be kisili di saraka dumuni ma (teofazi, o tɔɔ, mɔɔ ka ala dumuni). "Sakramen" wolonfila tun be Mitra diinan na fana, o min b'a to tɔɔɔnya minw be Mitra diinan ni Ɖɔɔmu Katolikiw ce, u ka ca kojugu fɔɔ u te se ka miiri u la. Kɔnsitanti n'a nɔnabilabagaw ye feɛn mɔɔman dɔ tɔɔ min be se ka Mitra ka saraka dumuni nɔ ta Matigi ka surafana / Kerecɛnw ka jɛnɔɔnya miiriya la. A fɔ man di nka, kerecɛn fɔɔ dɔw tun y'a damine ka gundokow jɛn ni Matigi ka surafana ye ka ban, u banna Bibulu ka miiriya la min b'a fɔ ko Krista ka saya n'a ka joli bɔnni hakilijigi mɔɔman ani batoli lo. Matigi ka surafana min kera Ɖɔɔmukaw ye, o y'a to yeɛmani min kera ka taga Yezu Krista saraka dumuni na [transubstantiation], min be weele sisan ko Katolikiw ka Misa / Ekarisiti, o dafara.

(4) Diine mɔɔɔba

Ɖɔɔmu ka everi ka kuntigiya danna Ɖɔɔmu masacew ka demɛ sababu fe. Komi Ɖɔɔmu dugu tun ye Ɖɔɔmu masaya ka goferɛnɛman cemance ye ani Ɖɔɔmu masacew tun be Ɖɔɔmu dugu la, Ɖɔɔmu dugu tun be tɔɔba tɔɔ jɛnamaya faan be ye la. Kɔnsitantin, n'a nɔnabilabagaw, y'u ka demɛ di Ɖɔɔmu ka everi ma k'a ke a ka jamana ka legilizi kuntigiba ye k'a miiri ko a ka fisa Ɖɔɔmu masaya ka benkelɛnya ma ni goferɛnɛman ni jamana ka diinan ka ke tɔɔ kelen na. Tuma min na everi tɔɔ fanba [I n'a fɔ Kɔnsitantinɔpili ka everi] ani kerecɛnw tun be banna Ɖɔɔmu ka everi ka ke kuntigi ye, Ɖɔɔmu ka everi labanna ka ke kuntigi ye, Ɖɔɔmu masacew ka fanga n'u ka fanga kosɔn. Tuma min na Ɖɔɔmu masaya benna, Ɖɔɔmu ka Everi ye tɔɔ min ta fɔɔ la, o ye Ɖɔɔmu masace Kɔnsitantini ta ye – Pontificus Maximus, [o tɔɔ ko sarakalasebagaw kuntigiba –nka .

fɔɓ la, o tun ye biroba ye saan 1914 la. Ɗɔɓmu ka diinan kɔɔ min tun be Ala caaman bato {wagati min na sanni Krista ka sigi}.
Ccel.org/s/schaff/tariku/3_ch01.htm

An tun be se ka neyirali caaman wɛrɛw di. O koo naani nunu ka ni ka ɓɔ k'a yira ko Katoliki Egilizi ɓɔra yɔɔ min na tigitigi. Tijen lo ko Ɗɔɓmu Katoliki Egilizi tɛ sɔn a ma ko a ka lannakow n'a ka kɛwalew ɓɔra kafiriw lo la. Katolikiw ka legilizi b'a ka kafiriw ka lannakow dogo Alakokow gɛɛnɛw kɔkɔ. Katolikiw ka legilizi be sababuw di ani k'a fɔ ko a ɓɔra kafiriw lo la "egilizi ka laada" ka fani jukɔɔ. Komi Katoliki Egilizi b'a lɔn ko a ka lannakow n'a ka kɛwalew caaman tɛ Bibulu kɔkɔ pewu, u b'a jagoya k'a ban ko Seɓeninw ka fanga n'u ka dafa.

Katolikiw ka diinan kɔɔye ye kerecɛnya ni kafiriw ka diinan minw tun b'a lamini na, olu ka benbaliya jugu lo ye. Sanni jamana ka Egilizi ka Kibaru Duman fɔ ani ka kafiriw yeɛma, a ye kafiriw ka diinanw "kɛ kerecɛnw" ye dɔɔn, ani ka kerecɛnya "kɛ kafiriw ye." Katoliki Egilizi kɛtɔ ka danfaraw kɔkɔya ani ka danfaraw tunu, kɔkɔn, a y'a to Ɗɔɓmu masaya mɔkɔw y'a diyabɔ, ani a kɛra Ɗɔɓmu ka diinanw bɛɛ la belebele ye saan kɛmɛkulu caaman kɔkɔ. O kama, Pol ni Piyeri ka lasɔminiw n'u ka kiraya kumaw tijɛna kerecɛnya diinan na min tun be fanga la ani min yeɛmana ka tɛmɛ kɔkɔw bɛɛ kan.

[Nininqaliw sɔɔ.org](http://Nininqaliw.sɔɔ.org)

Komi kerecɛn minw tun lanin be Bibulu la, olu y'u yeɛ mabɔ Ɗɔɓmu ka legilizi la, u tun b'a jati ko u ye murutinw lo ye, u tun be se ka kɛ faratiba ye masacɛ ka diinan kura ma min tun be mara la. Saan kɛmɛkulu minw tugura o kɔ, u y'a damine ka tɔkɔ sifa caaman kɛ.

Kerecɛn fɔɓw ka wagati kɔ, wagati kura dɔ daminɛna min tun be mɔkɔ lafilɛ. Camance wagati, i n'a fɔ o kumaden b'a yira cogo min na, o ye wagati ye min be don wagati kɔkɔw ni bi wagatiw cɛ, ani k'u siri wɔkɔn na, ka taga jɛ ni kelen ye, ani ka labɛn kɛ ka tɔ kelen ta. A ye yeɛmani ye ka ɓɔ Gereki-Ɗɔɓmu siwilizasiyɔn na ka taga Ɗɔɓmu-Alemanɔ siwilizasiyɔn na, min ɓɔra dɔkɔni dɔkɔni ka ɓɔ kongokolon ka jɔgamini kɔkɔ.

Politiki ta fan fɛ, cɛmance wagati be damine jamanaw ka tagamaba la ani Ɗɔɓmu tileben fan fɛ masaya bentɔ saan kɛmɛkulu duuranan na [Ɗɔɓmu benna saan 476 la Alemanɔkaw ka binkanniw kɔkɔn]; nka egilizi ka tariki ta fan fɛ, a be damine ni Gregɔri Belebele ye, min tun ye facew laban ye ani pape fɔɓ ye, saan kɛmɛkulu wɔkɔkɔnan laban na.

ccel.org/s/schaff/tariku/4_ch01.htm

Gregoire Belebele ye baara kɛ ka kɔn saan 600 jɛ ani o kɔ (590-604). N'a kɔkɔ u b'a jati ko Gregɔri lo ye pape fɔɓ ye. ... i n'a fɔ ale lo tun ye fɔɓ ye ka kɛ 1) Ɗɔɓmu Eveki ye, 2) Metropolitan (Ɗɔɓmu maraw kan) ani 3) Patriarche (Itali jamana na, Tileben fan bɛɛ kama).

Ankerberi Alako kalan Ninini Baarabolo Gafe jɛɛ 10nan. 5 Ankerberg.com/Barokunw/_PDFAsɛbenw/roman-Katolikiw ka diine

Sanni an k'o "egilizi fɔɓ jɛmɔkɔw" ka lannakow n'u ka kalan dɔw segeɛsege, n'u ka nafolo man ca kɔkɔbɛ nka u b'a ninina ka Ala sago lɔn, an ka ni ka nafa kɔkɔ n'an be Heburuw ni Gerekiw (minw tɛ Yahutuw wala siya wɛrɛ mɔkɔw) ka miiriya danfaraniw ye adamaden ni Ala (walima alaw) koo la.

Grekiw ka miiriya la, ala caaman tun be dijɛ kɔkɔ.

1. Ala tun be yen a ka surun fɛɛn bɛɛ la - keɛ, kanuya, wololi sanji; o ni dɔ wɛɛnw.
2. U ka alaw n'ɔ ka alamusow ka jaaw tun be komi cɛɛw ni musow.
3. Adamaden ka jogow tun b'ɔ la, o kɔɔ, kanuya, kɔniya, dimi ani jurusara kuntaalajan bɔli ani u tun tɛ ben ɲɔɲɔ ma, u tun be ni miiriya juguw ye.
4. U ka alaw tun tɛ ladili wala sariya si di jogo ɲumanw wala jogo ɲumanw koo la.

Grɛkiw tun be adamaden tilan ɲɔɲɔ fila la: niin ani farikolo. O sigicogo fila kɔɔ, niin tun tɛ farikolo koo la ani farikolo tun tɛ foyi kɛ ni niin ye. O kɔɔ, adamaden ka kɛwalew n'a ka miiriya, o min ye hakili ye, u tun tɛ taga ɲɔɲɔ fɛ. O kama, kɛwale minw tun be kɛ farikolo la, u tun tɛ taga n'a ka kisili ye. A tun yea tun be min lɔn ani a tun be min miiri . min tun be kisiri dantige; o la, lɔnniya wala Gnosticisme .⁴ O tun tɛ tiɲɛn ye heburuw ka jamana na ɲɔɲɔ min na farikolo ni niin tun be ɲɔɲɔ minɛ ɲɔɲɔ min na farikolo ka kɛwalew tun be kɔɔ to niin ka sinɲɛsigi kan. N'a kɔɔ n'an y'a faamu danfara min be Grɛkiw ni Yahutuw ka miiriya cɛ, o bena an dɛmɛ ka Pol ka lɛtɛɛw faamu.

Gnostikiw minw tun be diinan mɔɲɔkɔɲɔ ma, olu tun b'a fɔ ko hakili, wala niin, ye senuman ye k'a kɔɔ farikolo, wala farisogo, ye juguman ye a wolotuma na. Gnostikiw fɛ, kisili tun tɛ limaniya wala baara ye, i n'a fɔ u tun ye jugumanw ye cogo min na, nka lɔnniya wala Logos (lɔnniya laban) min tun tɛ nafa foyi la farikolo la min bɛɛ tun ye juguman ye.

Komi farisogo wala farikolo tun ye juguman ye wala duniɲa ta ye, jogo sariya si tun tɛ yen ani a tun tɛ kɔɔ foyi to abada wala kisili kan, situation ethique tun ye sariya ye. Yafali sifa bɛɛ tun be sɔn a ma, furu tun be jati fɛɛn gwansan ye. Jatɲya ni cɛɲɔɲɔɲɔɲɔni tun be sɔn u ma k'a kɔɔ ɲiningali si tun tɛ yen, tiɲɛn na, u tun b'ɔ kɛ kɛnɛ kan u ka alaw ka batosobaw kɔɔ.

Nka batoli lo tun ye Grɛkiw ka kɔkɛcogo ɲɔɲɔn ye. Kolisiw tun be lɔ walisa jama ka laɲɛn [ka taga batoli kɛ] k'u ka alaw bato ani k'u bonya walisa k'a ɲɔni ka nɛɛma kɔɔ u fɛ. [Ne be nin di i ma walisa i ka se ka ne di - *wari sara*] Ka dɔnkili la, ka tulon kɛ ani ka dɔn kɛ alaw ye lankolon na, o tun ye batoli ye ani o tun be mɔɲɔw ɲɛn ka kɛ kelen ye. Ka ɲɛsin Grɛkiw ka miiriya ma min be niin koo la, batoli, kisili wala abada tun ye hakili cogoya dɔ ye min na lɔnniya ni hakili tun kɔɔtanin lo. Baara ɲumanw tun tɛ mako ɲɛ sabu fɛɛn o fɛɛn tun be kɛ farikolo la, o tun tɛ foyi ye. O miiriya be yen hali bi tuma min na mɔɲɔw be laɲɛn dimansilon ka batoli kɛ k'u janto u ka kɛwalew la lɔɲɔkun tɛmenin na.

O Grɛkiw ka miiriya fila min ye niin ni farikolo ye, o tun ye dunan ye Yahutuw fɛ minw tun be adamaden filɛ i n'a fɔ fɛɛn kelen ɲɔɲɔ min na farikolo ni niin sirinin be ɲɔɲɔn na. U ka [Yahutuw ni kɛɛɛnw minw be tugu Jehova Ala kɔ]. bato , tuma min na u tun ma u yɛɛ mabɔ Ala la, tun ye wale ye min tun be kɛ tuma bɛɛ ani a tun tɛ dan waɲati latiɲɛninw ma . fɔ loon kɛɛnɛɛninw. Mɔɲɔw tun tɛ baara kɛ Ala ye i n'a fɔ duniɲa ka baara ani batoli i n'a fɔ diinankow. U tun ye koo kelen lo ye. Fɛɛn bɛɛ tun ye Alakow lo ye Yahutuw fɛ. **Ala tun tɛ waɲati damanin baara ye; o kɔɔ, mɔɲɔ kana danfara don a ka baara n'a ka diinan cɛ ..**

Komi Grɛkiw (Siya wɛɛɛ mɔɲɔw) ni Heburuw (Yahutuw) ka miiriya be dan na cogo min na ani ko siya wɛɛɛ mɔɲɔ caaman tun be kɔɛgira Krista ma ani Yahutu caaman tun be kɔɛgira Yahutuw ka diinan na [min be se ka Yahutuw ka kitabu kuun ɲɛfɔ], a ka ɲɔni ka mɔɲɔya an ma k'a ye cogo min na Grɛkiw ka miiriya min be "fathers the w." A bɔra heburukan mind Vs . Grɛkiw ka miiriya, Brad Scott lo y'o seɛɛ.

Sariyasɛn 2nan

⁴Aw ye bibulu ka site web laɲɛ -Gnostiki diine

⁵Aw ye bibulu ka site web laɲɛ -Farikolo, niin ani hakili

Egilizi facew

Nin ye “Egilizi facew” ka kalanw, u ka kewalew ani u ka kawafoliw laje ka ne saan 100 - 476 Krista tile la. Hali n’o ceww ma ba Ala ka hakili senu fe i n’a fa a ka teli ka gwe cogo min na u ka sebeninw na, o bee n’a ta, u .bekunnafoni nafamanw ni faamuyali kawakaw min be egilisi fola ka tariki n’a ka kewalew koo la [minw be se ka ke ka kepe ni Krista ni cidenw ka kalanw ye wala u te].

A yelemana

k’a ta

www.zianet.com/max73.htm

Cidenw faaw

Egilizi Face fola, (Krista ka cidenw kancanw fila kancan) u daw ye Clement de Rome [Itali], [2]Ignace min bora Antiyosi [Siri jamana na], Policarpe min bora Simirine [Azi fitinin min be weele bi ko Turki] ani Justin Martyr min bora Samari, Ka fara o kan, Didache ani Shepherd of Hermas be to ka bila cidenw ka Faaw ka sebeninw cema hali k’a kaw u sebegaw ma la. tn.wikipedia.org/wiki/Ciden_faw#Cidenw_faw_n'u ka baara

Ɔwmu ka Kileman (35 – 101)

A ka letere, 1 Clément (c96), u y’o sebe ani mawg caaman y’o kalan. Clement be Korenti kerecenw weele u ka ben ani ka koow ke cogo bennin na.[2]Kerecenw ka letere fola lo min te Layidu Kura kancan. [Katolikiw] Laada b’a yira ko ale lo ye Ɔwmu ka Pape ani Eveki naaninan ye ani a ka letere b’a yira ko Ɔwmu ka cidenw ka fanga b’a lamnabagaw kan,6Korenti lanabagaw ta jenkuru.

Ɔwmu ka Clemet ka kalanw .

1 Kelemen y’o lo ke .ti, i n’a fa daw b’a fa cogo min na, o be legilizi ka “ciyaw” sigi sen kan. A be kuma diinan mawgkaw ni diinan mawgkaw kaw kaw lo koo la ani a te danfara don diinan mawgkaw ni diinan mawgkaw ce. [A ka kuma minw fola, u b’a yira kosobe ko a tun t’a la ko ale ye pape ye.] Nka, a b’a fa ko ka fanga wala bonya jini legilizi kancan, o bennin te fewu, ani ko mawg kelen kelen bee ka ni ka ke mawg dawman ye [u wala mawg werew ka miiriyala] la.

peculiarpress.com/ekkesiya/sebenw-maraykaw/Ekkesiya70.htm

Ignace min be ba Antiyosi

Ignace min be ba Antiyosi (min be weele fana ko Tewofri) (c35-110 kancan).[3]tun ye ciden Zan ka kalanden daw ye. a ka martiri sira kan Ɔwmu, Ignace ye letere caaman sebe minw maranin lo i n’a fa o wagati ka Alako kalan misaliya. Barokun jancan minw kofora o leterew kancan, u daw ye ecclesiology [egilizi kalan i n’a fa feen daw a yere la], sakramenw .7[tagamasine yeta min b’a yira ko feen daw be yen min te ye], everiw ka kaw kaw ani Bibulu ka lafijelon.[4]Ale lo ye mawg filanan ye min ye Poli ka leterew kofa Kelemen ka.[2][A kaw kaw ko a be komi ekleziyawi ni sakramenw si bora Bibulu kancan].

tn.wikipediya.org/wiki/Ignace_de_Antiyosi

A be komi dalilu daw b’a yira ko sanni saan 150 ka se, diinan mawgkaw tun ka ca legiliziw kancan. “A yirala ka gwe ko k’a ta saan 100 la ka taga se saan 150 jancan ma, diinan mawgkaw ni diinan mawgkaw lo tun be legilizi mara ka caya ani danfara si tun te diinan mawgkaw ni everi ce.” O Masaya banbali, F. W. Mattox, s. 62

6A file kaw min be weele ko Hijerarchie Autorité - ne 33nan.

7Aw ye kaw nin laje: Sakramenw.

Kuntigiya ani fanga sigicogo .Cidenw ka wagati temenin ko (min banna saan 100 ንገርገር na KRISTA TILE ነገር), joona joona legilizi kera kuntigiw ni fanga ye. O kama, saan kemekulu filanan damine na, legilizi neminebagaw y'a damine ka yelema ka ke feen do ye min be mawgo kabakoya i n'a fo Doramu ka jamanadenw ka gofereneman. Seben minw y'a yira folo ko o yelemanu kera min te Bibulu ንገር, olu lo ye Ignace ye, min tun ye Antiyosi ka everi ye, hali ni sigasigali daw be yen a ka leterew ka tijen koo la. ... A bena bo k'a yira ko Ignace ka letere seegi ንገር (saan 110 ንገር na) minw be jati tijen ye, a sinsinna everi ni peresibiteri tilannin kan ani everi ka masaya fanga kan, fo ka taga se everi ni Krista yere ma.

Hali ni tijen na, yamaruya te yen ka fanga di legilizi nemawgo ma ani k'u jagoya, wagati dawni o ko, ciden laban sanin ko, adamadenw y'o miiri cogo o cogo. Pol be diinan mawgo ko lo kofra ka gwe (Gerekikan na, . **peresibuterosi, cekawba**), everi (Grekikan na, . **episikopu, kawribaga walima ladonbaga** .), ani pasteri (Grekikan na, . **poimen, sagadendebaga**) ነገር Layidu Kura ንገር min be yelema yelema Kewaliw 20:17-28 ንገር. Ka fara o kan, Pol to ነገር don dunija ka kuntigiya sifa do la. Diinan mawgo ko ka pi ka ke baarakelaw ye . egilisi ta; ka kawrosili ke sagakulu mara ni janto ye; ka nemine lajenw na, ani .ka hakilitigiya sira tagama min be sawo ni saanw ye.

[Kawrosili: Baarakelaw be baara ke ni kuntigi ka kuntigiya ye. Diinan mawgo ko, minw ye baarakelaw ye, u be Krista ka kuntigiya ke ka kepe ni Bibulu ka cikanw ye. Deli wala cikan o cikan min te bo Bibulu ንገር, o ye mawgo yere ka fanga ye, kuntigiw te.]

Ignace ka kalanw .

kele. O cogo kelen na, be ka kan ka dikaw bonya i n'a fo Yezu Krista ka baara, ani everi i n'a fo Yezu Krista, min ye Faa Dence ye, ani peresibiteriw i n'a fo Ala ka kititigesoba, ani cidenw ka jamakulu. Ka fara o kan, Egilizi were te yen" (*Ignace ka taga Traliyakaw fe .III*). Ignace fana b'a fo ko kerecaw ka baara si te se ka ke ni everi te a sen don a la wala n'a ma sawo o ma: «Sabu, komi aw be kolo everi ye (Polybius nin koo la) i n'a fo Yezu Krista, a be komi aw te penamaya ke adamadenw ka cogoya la, nka ka kepe ni Yezu Krista ye, ale min sara an kosaw, walisa ka Hi death in It believe. a ka kan ka ke, i n'a fo aw b'a kera cogo min na, **aw te se ka foyi ke ni kuntigi te yen** ., nka u ka kan ka kolo diinan mawgo ko ma fana, i n'a fo Yezu Krista ka ciden" (*Ignace ka taga Traliyakaw fe .II*, an y'o kumadenw sinsin a kan).

"O ka jate Eukarisiti numan ye, min [be ke] everi fe, walima a y'a kalifa mawgo min ma...O ye **sariya te daga ni everi tewalima** ka batize walima ka kanuya-feti ke..." (*Ignati ka taga Simirenakaw fe VIII*).

[seberikerennin . com/index_kunba.htm](http://seberikerennin.com/index_kunba.htm)

b. Ignace tun ye Antiyosi ka legilizi ka everi ye (peresibiteri, pasteri) min tun be peresibiteri ni episikopu bo ንገር na. O letere saba nunu be ንገር, Ignace y'a sebe ko everi (min kelen lo), peresibiteri ani diinan mawgo ko koo la, k'a sinsin a kan ko u ka pi k'u bonya ani k'u menni ke. A be everi ni «Matigi yere» ንገር (L.Efez. 6:1; L.Mag. 6:1; L.Tra 2:1); peresibiteri min tun be taga «cidenw ka kititigesoba la» (L.Mag 6:1; L.Tra 2:2); ani diinan mawgo ko ye Kirisita yere ta baaradenw ye (L.Mag 6:1) walama «Yesu Kirisita ka gundow» (L.Tra 2.3). A be ci di legilizi ma ko «u ka koow ke ka kepe ni kuntigi ka miiriya ye» (L.Eph 4:1), ani «u kana foyi ke ni kuntigi ni kuntigi te» (L.Mag 7:1; cf L.Tra 2:2). A be komi a be fanga di everi ka delili ma ka teme (L.Efez. 5:2), ani a yere b'a fo ko an ka kan ka siran everi ne (L.Efez. 6:1). A ka bonya kama, Ignace ta pini mawgo fe u k'o lamenni ke a yere ye, nka o ko, ale te o duguw ka everi ye. Nga,

Ignace be majigilenya miiriya dɔ yira tuma bɛɛ ni kuma nunu ye i n'a fɔ «Ne be daminena ka ke kalanden ye dɔɔɔ» (L.Eph 3:1); «Ne m'a lɔn ni ne ka kan ni o ye.» (Tara 4:2).

O miiriya min b'a yira ko kerecɛnw man kan ka foyi kɛ ni everi (ani pɛrɛsibitɛriw) sɔnna o ma, o ye koo ye min kɔniyanin lo kɔɔɔɔ. "Ni olu (everi, pɛrɛsibitɛriw, dikɔnw) tɛ," a y'o sɛbɛ. "Jɛkulu si tɛ se ka weele ko legilizi" (L.Tra3:1).

peculiarpress.com/ekklesiya/sebenw-marayɔɔ/Eklesiya80.htm

Polikarpi min be bɔ Simirina

Polikarpi min be bɔ Simirina (c69- saan. 155) tun ye kerecɛnw ka everi ye Simirina (bi, İzmir, Turki jamana na). A sɛbɛra ko "A tun ye Zan ka kalanden dɔ ye." Sugandili minw be sɔɔɔ nin Zan fɛ, olu ye; Laada la, mɔɔɔɔ tun b'a jati ko Zebede dence Zan lo ye Kibaru Duman naaninan wala Zan Pɛrɛsibitɛri sɛbɛbaga ye (Lake 1912). Laada lafasabagaw be tugu Ewusebi kɔ k'a fɔ ka gwɛɛɛɛ ko Polikarpi ka cidɛnw ka jɛnɔɔɔɔɔɔ tun be ni Zan Kibaru Duman fɔbaga ye, ani ko nin Zan min ye Zan ka Kibaru Duman sɛbɛbaga ye, ale ni cidɛn Zan ye kelen ye. Polikarpi, min tun be ni saan 155 ye, ale y'a nini ka ɔɔɔɔɔ ka everi Anicetus lasun a ka Tileben jamana mara, nka a ma se ka .ka Paki seli kɛ [a bɔra kafiriw ka batoli la min tun be kɛra Nɛmurdɔi wagati la dɔɔɔni sanjiba kɔ.] Nisan tile 14nan na, i n'a fɔ a be kɛ cogo min na kɔɔɔɔ fan fɛ. A banna Pape ka miiriya la ko kɔɔɔɔ fan fɛ mɔɔɔɔ ka baara kɛ ni tileben fan fɛ loon ye. Kɔɔɔɔc155, Simirnikaw y'a nini u fɛ u ka Polikarpi faga i n'a fɔ kerecɛn, ani a sara. wikipedia.org/wiki/Egilizi_faw

Polikarpi ka kalanw .

The Bibulu yɛrɛ be gɛrɛkikan kumadenw lo fɔ ka gwɛ .*Episkopɛ*(kɔɔɔsilikɛla, kɔɔɔsilikɛla, kɔɔɔsibaga, everi) ani . *prebutɛri*(diinan mɔɔɔkɔɔɔ, pɛrɛsibitɛri) be yɛlɛma ɔɔɔɔ na. Hali cidɛnw ka kalan si tɛ yɛn min b'a yira ko mɔɔɔ kelen (everi) lo be kafo kelen kelen bɛɛ mara, an ka dugu wala mara kuru bɛɛ mara. Nka, monoepiskopati [everi kelenpɛ] bɔra saan kɛmɛkulu filanan na ani a fɔra ko Polikarpi lo y'o duguw ka kuntigiw dɔ ye. Ignace min be bɔ Antiyɔsi, ale y'a ka lɛtɛrɛ wolɔnfilɛ nunu bɛɛ kɔɔɔ minw ye tɛjɛn ye ani u be yɛn hali bi.*Episkopɛ*ka bɔ*prebutɛri*, k'u weele ko Ala ka "kuntigiw" (*oikonomɔsi*, boon kɔɔɔsibaga, gofɛrɛnɛman ani boon marabaga), ani jamanadenw ka kumaden dɔ min be fɔ Erasiti koo la ɔɔɔmukaw 16:23 kɔɔɔ; ani "dɛmɛbagaw" (*paradroyi*, kumaden min ma fɔ Layidu Kura kɔɔɔ). O miiriya min b'a yira ko diinan mɔɔɔkɔɔɔɔ ye everi dɛmɛbagaw ye, o basiginin tɛ Bibulu kɔɔɔ fewu. ɔɔɔmu [Katolikiw] ka kerecɛnya diinɛ kɔɔɔ, pɛrɛsibitɛri yɛlɛmana ka kɛ sarakalasebagaya ye i n'a fɔ mɔɔɔ kɛrɛnkɛrɛnnin dɔ min be se ka sakramɛnw di (batɛmu, kominiyɔn ani fɛn wɛrɛw) everi tɔɔɔ la. O fana basiginin tɛ Sɛbenin kɔɔɔ, yɔɔɔ min na .*bɛɛ*Kerecɛnw be weele ko sarakalasebagaw.

Bi, Katolikiw, Anglikanw ani ɔɔɔmu ka legiliziw ka kuntigiw be baara kɛ ni Ignace ka lɛtɛrɛw ye k'u kɛ dalilu sɛbɛw ye walisa ka monoepiskopati ni papa ka kuntigiya jati tɛjɛn ye. Polikarpi fana be fɔ i n'a fɔ fɛn nafamanba dɔ cidɛnw ka kɔnabila kalan na, o min b'a yira ko kuntigiya be everiw lo bolo sabu mɔɔɔɔ be sigi cidɛnw yɛrɛ lo fɛ minw tɛ tige.

peculiarpress.com/ekklesiya/sebenw-marayɔɔ/Eklesiya88.htm

100 - 165

Justin tun ye siya wɛrɛ mɔɔɔ ye, nka a wolola Samari, Yakuba ka kɔlɔn gɛrɛfɛ. N'a sɔɔ a tun kalannin lo kɔɔnuman: a tun ye tagama caaman kɛ ani a be komi a tun be ni setigiya dɔ ye hali dɔɔɔni. A kɛnin kɔ ka fɛrɛrɛ tɔɔɔ bɛɛ lajɛ, a ka diyanyekow n'a ka miiriya numanw y'a to a kɛra Socrate ni Platon ka kalanden ye.

Prefe ko Justin ma ko: "I be weele ko mɔɔɔ sɔɔɔnin ani i b'a miiri k'i b'a lɔn kalan lakika ye min ye. I ka mɛn: n'u y'i bugɔ k'i kuun tige, yala i lanin b'a la ko i bena yeɛ sankolo la wa?" Justin ko: "Ne jigi b'a kan ko ne bena don Ala ka soo kɔɔ ni ne tɔɔɔ o cogo la. Sabu ne b'a lɔn ko Ala ka nɛɛma maranin be fɔɔ ka taga se diɛ bɛɛ laban ma, mɔɔɔ minw bɛɛ ye nɛnamaya kɛ cogo numan na."

Prefe Rusticus ko: "Yala miiriya b'i la ko i bena yeɛ sankolo la ka sara dɔw sɔɔ minw bennin lo wa?" Justin ko: "O tɛ miiriya ye min be n fɛ; o ye fɛɛn ye n b'a lɔn kɔɔnuman ani n lanin b'a la kɔɔɔɛ."

Prefe Rusticus ko: "Sisan, an ka na kuma nin kan, min ka kan ka kɛ ani min ka kan ka kɛ jooa jooa. Aw ka laɛn o tuma na, ka saraka bɔ alaw ye ni ben kelen ye." Justin y'a fɔ ko: "Mɔɔɔ min be miiri kɔɔnuman, o tigi tɛ bɔ tiɛn batoli la ka taga ngalon batoli la."

Prefe Rusticus ko: «N'aw m'a kɛ i n'a fɔ aw y'a fɔ cogo min na, aw bena tɔɔɔ k'a sɔɔ aw tɛ makari aw la.» Justin ko: "An jigi b'a kan ko an bena tɔɔɔ an Matigi Yesu Kirisita kɔɔɔ, janko ka kisi. Sabu o le bena an kisi, ani jigiya, k'a sɔɔ an lɔnin be an Matigi n'an Kisibaga ka kititigeɔɔɔ nɛfɛ min ka jugu ka tɛmɛ tɔɔɔ bɛɛ kan ani min be duniya kuru bɛɛ kɔɔɔ." Dɔw fana y'a fɔ ko: "I b'a fɛ min na, o kɛ. An ye kerecɛnw le ye; an tɛ saraka bɔ jow ye.»

Prefe Rusticus ye kiti tige, k'a fɔ ko: "Minw banna ka saraka bɔ alaw ye ani ka masacɛ ka cikanw labato, u ka bugɔ ani k'u bila ka taga u faga ka kɛɛ ni sariyaw ka sariyaw ye." Ka Ala bonya, martiri senumanw bɔra ka taga yɔɔ min na u delila ka taga yen. U y'u kuun tige, ani o cogo la, u y'u ka seereya dafa u ka limaniya koo la u ka Kisibaga la.

atholicradiodramas.com/Saints_Works_H_thru_J/justine_martyr_n' sɔɔna_kalan_tijɛnw ma.htm

Ipoliti min tun be ɔɔɔmu

Hippolyte (saan 170 kɔɔɔ - saan 236 kɔɔɔ) tun ye seberikela caaman dɔ ye saan 1914 damine na. Alabatoso . Hippolyte wolola saan kemɛkulu filanan tilance filanan na, n'a sɔɔ saan 1914 la. ɔɔɔmu . Fotiyusi a b'a nɛfɔ a ka .Bibliotek(kɔd. 121) [Bizantini ka gafe fɔɔ] i n'a fɔ 121 ka kalanden. Irene , min tun be fɔ ko a ye .Polikarpi .

Hipoliti_ka_ɔɔɔmu#Nɛnamaya

Hipolite ka kalanw .: Olu le ka kan ka denmisɛnw batize fɔɔ. Ani, n'u be se k'u yeɛ jaabi, u k'u jaabi. Nka n'u tɛ se k'o kɛ, a to u bangebaw wala u ka denbaya mɔɔɔ dɔ k'u jaabi. O kɔ, u bena cɛkɔɔɔbaw batize; musow fana bena kɛ o laban ye.» (Cidenw ka laada 21.3-5)Nɛyirali fɛ, mɔɔɔ be se ka kɔɔɔ kɔɔɔ minw na[Ka jaabili niɛni, hali ni mɔɔɔ wɛɛ lo y'o kɛ koo dɔw la u tun ka dɔɔɔ kojugu wala u hakili tun tɛ se ka foyi kɛ, o be lɔnniya wala lannaya dɔ lo niɛni jurumu koo la, a kɔɔɔɔɔ ani yafali mako be min na fɔɔ ni deenw ka batɛmu tun ye landa dɔɔɔ lo ye.]

Batɛmu min tun be kɛ saan kemɛkulu fɔɔɔ la, fɔɔ ka taga se saan kemɛkulu tan ni filanan ma, o tun ye ka mɔɔɔ su jii la. «Batizeli ta fan fɛ, aw ye batize cogo nin na: aw ye nin kumaw bɛɛ fɔɔɔ. aw ye batize Fa Ala, ani Dencɛ, ani Nin Saninman tɔɔɔ ra , jii panaman kɔɔɔ [jii min be bɔ wala min be tagama]. Nka ni ji panaman tɛ aw fɛ, aw ye batize ji wɛɛ ra; ani n'i tɛ se k'o kɛ .

jii sumanin na, i k'o ke jii gwansan na. Nka ni o fla si te aw fe, aw ye ji bɔn a kun na sɔnaga saba . Faa ni Dence ni Nin Saninman tɔɔ la.

tn.wikipediya.org/wiki/Aspersion

Hippolyte tun be legilizi ka kuntigiw keke kosɔbe minw tun be yiriwara.

Masaya banbali, FW .

Matɔkisi p. 203

Grɛki Faaw

Irene min be bɔ Liyon

Irenaeus, (a wolola saan kemekulu 2nan na; a sara saan kemekulu 2nan laban na/saan kemekulu 3nan damine na) tun ye Lugdunum ka evɛri ye Gaul mara la, min be weele bi ko Lyons, Faransi. A ka seɓeninw ye demɛ don kerecɛnw ka Alako kalan yiriwali damine na. A tun ye kerecɛn fɔɔw ka yafa jini mɔɔɔba dɔ ye. A tun ye Polikarpi ka kalanden dɔ ye fana, u tun b'a fɔ ko ale ye Zan Kibaru Duman fɔbaga ka kalanden dɔ ye. Erimasi ka sagadɛndɛbaga (saan kemekulu filanan na) tun ka di legilizi fɔɔ ye ani Egilizi fɔɔ face dɔw yere tun b'a jati ko a be sɔɔ Bibulu kɔɔ i n'a fɔ Irɛnɛe. A seɓera ɔɔɔmu, Gerekikan na. Sagadɛndɛbaga tun be ni kuntigiyaba ye saan kemekulu filanan ni sabanan na.

A ka gafe min lɔnna ka temɛ gafe tɔɔw bɛe kan, o ye .*Ka Biranw keke* .(c180) ye ngalon kalanw jati ani k'u keke. Irɛnɛe y'a seɓe ko .kerecɛnw tun be se ka to ka ben cogo min na, o tun ye k'u yere majigi ka sɔn kalan dɔ ma min be fanga di mɔɔɔw ma-
- episkopali ka ladilikanw. [2][Bɛen min be ke kuntigiw fe sanni ka ke kelen ye Krista la.] Irɛnɛe lo fɔɔ y'a fɔ ko u ka sɔn kibaro diiman naani bɛe ma k'u ke kitabuw ye.

Irɛnɛe min be bɔ Liyon, ale ka kalan .-Sabu a nana ka mɔɔɔ bɛe kisi a yere baraka ra, ne b'a fɔra ko minw bɛe wolola Ala ye ale sababu ra, denmisɛnw, denmisɛnw, kanbelew, kanbelew, ani cekɔɔɔbaw. (Ka keke ke ni diinankow ye II.22.4)

ɔriluteri.kɔm/html/batemu.html

Clement min bɔra Alekisandiri

Alekisandiri ka Clément (Titus Flavius Clemens) (c.150-211/216), ale lo tun ye Alekisandiri Egilizi mɔɔɔ fɔɔ ye min tun te tɔɔɔ dɔɔɔ ye, ani a ka karamɔɔɔbaw dɔ la kelen. A ye Grɛkiw ka filozofi laada ni kerecɛnw ka kalanw fara ɔɔɔɔ kan ani .**nafa b'a laɔnni**.sA ye kerecɛnw ka Platon ka miiriya lawuli.[2]Hakilina jɔɔɔɔ ye .Formuw ka miiriya . Danfen kelenpe min be yen tijen na, o basiginin lo cogoyaw lo kan, minw be to abada, u te yeɛema, u dafanin lo, ani u ka miiriya kerɛnkerɛnninw ye u ka kopiw ye minw dafanin te. Platon ka miiriya caaman be Katolikiw ni Porotɛstanw ka kerecɛnya kɔɔ tuma bɛe sisan. Bi . fekafiriw tun be yen ka kɔn u jɛ, kerecɛnw y'o faamu .Platon ka cogoyaw komiAla ' ka miiriyaw.

Alekisandiri ka Clement

ani wiki/Platon ka miiriya .

Gnostiki (Gerekikan :*gnosis*,lɔnniya) adamadenw ye alaw ye .niinw nɔɔɔnin be**bololafenw dunina** ala dafabali dɔ lo y'a dan, ... o .Ibrayima ka ala , ani a be dan na ni feɛn dɔ ye min ka bon ni feɛn bɛe ye, kumaden caaman be min kofɔ.

tn.wikipediya.org/wiki/Gnostisisimu

sA' ye yɔɔɔ nin laje: Gnosticisme.

wikipediya.org/wiki/Antoni_ba

Laténkan Faaw

Teritiliyen

Kintusi Sepitimiyyusi Florensi Teritiliyanusi (c160 -c225), min donna kerecenyà la ka kón saan 197 nɛ, ale tun ye yafa jini, Alako, sɔsɔli ani ascetique seberikela ye.^[13]Ale tun ye Ɔɔmu sɔsɔdasi kuntigi dɔ dence ye. A fɔra ko ale lo ye "Latén kerecenyà face ye."

wikipediya.org/wiki/Tertiliyen#cite_note-2.

(Ekonomou, saan 2007, nɛɛ 22nan)

Tertullien tun be kerecɛnw ka kalanw sɔsɔ a tun be minw jati ko u ye ngalon kalanw ye, nka kɔfɛ a ka jɛnamaya kɔnɔ, a ye miiriya dɔw ta minw yɛɛ y'a damine ka jati ngalon kalanw ye. A ye gafe saba sebe Gerekikan na ani a kera Latén kerecenyà sebebaga fɔlɔ ye, o la tuma dɔw la, a be weele ko "Latén Egilizi Faa."^[14]

A be komi a tun ye avoka dɔ ye Ɔɔmu.^[15]A fɔra ko ale lo ye latén kumaden "*saba*" ka jɛsin Alako (Trinité) ma kerecɛnw ka dɛɛgafe kɔnɔ.^[16](Nga Teyofili min bɔra Antiyɔsi (c115 - c 183) tun y'a sebe ka ban ko "Ala saba, n'a ka kuma, n'a ka hakilitigiya" koo la, o min bɔnin be nka u tɛ kelen ye ni saba kumadenw ye),^[17]ani fana n'a sɔsɔfɔrimili "Mɔɔɔ saba, fɛɛn kelen" i n'a fɔ laténkan "*tres Mɔɔɔw, fɛɛn dɔ*" (a yɛɛ bɔra Koine Gerekikan na "*treis Hipostaziw, Cɛɛɔɔɔnyà*"), ani kumadenw fana "*.vetus testament*" (Layidu kɔɔ) ani "*sariya kura*" (Layidu kura).

A ka .*Yafa jiniibaga*, ale lo tun ye Laténkan sebebaga fɔlɔ ye min y'a fɔ ko kerecenyà ye "*.diinan yɛɛ yɛɛ*" [tɛɛn diinan], ani .a tun be Ɔɔmu masace ka diinan kɔɔw bɔ yɛn cogo labennin na . ani batofɛn werɛw minw sɔnna ka kɛ "lannakow" dɔɔn lo ye. A be baara kɛ ni "lannaya sariya" ye cogo min na, a be komi Tertullien y'o jɛsin kalan dɔw ma minw be dan na [(*Deli seberi*, xiii).] Komi landakow ni sakramɛnw tun be yiriwara, mɔɔɔw y'a damine k'a jati ko landakow minw labennin lo, u kɔɔtanin lo kɔsɔbe mɔɔɔ ka se ka gwɛɛ Ala la. Min fɔra, ani a fɔra cogo min na; min kera, ani a kera cogo min na ... ani wagati min na ani yɔɔ min na ani jɔn lo y'o kɛ ... o bɛɛ kera nafaba ye, ni yɛɛmani o yɛɛmani tun be na ni kɔɔfɔli ye yɔɔnin kelen ka bɔ "egilisiw ka fanga minw be yɛn." [O misaliya dɔ ye kumaden nin ye: "Yezu tɔɔ la" .ɔmin be fɔ delili caaman laban na, a be komi u y'a damine ka fɔ saan kɛmɛkulu caaman legilizi siginin kɔ .ni landakow labennin ye ka na.]

tn.wikipediya.org/wiki/Egilizi_faw

Tertullien ni Hippolyte lo tun ye "cɛba fila dɔɔn lo ye minw tun be Ɔɔmu ka everi ka fanga keɛla min tun be bonya ka taga. O

Masaya banbali, F. W. Mattox s. 203

Kɔfɛ, Tertullien y'a yɛɛ fara Montanistw ka jenkulu kan, [minw be bɔ Nii Senuman fɛ, ka kuma i n'a fɔ Ala ka daaw minw tɛ foyi kɛ ani ka kuma yelifɛnw na minw be mɔɔɔ ninsɔndiya], o min ye diinan dɔ ye min be mɔɔɔw lasun u ka sɔn a ka fanga ma.^[13]

tn.wikipediya.org/wiki/Egilizi_faw

Tertullien y'a miiri [o verise koo la] ko "min ma daga mɔɔw fe, o ye bali ye." O kɔɔ, ni Sebenin senumanw be .*kumabali tijen nafɛn* dɔ koo la, o tuma na, u be kuma min koo la tijen na, pewu ani pewu, o be to abada .*tana*. Nka, a ka wagati mɔɔw wɛrɛw y'a fɔ ni jigiya ye ko: "Fɛn min ma bali, o daganin lo ." O kama, miiriya min tun be sɔsɔli la, o tun ye nin ye: ni Ala ma foyi fɔ .*kano*, o tuma na, a man kan ka foyi sɔɔ .*kanmaa*. O la, a ka ni ka ke .*a daganin loa* ta mɔɔw ma. ... [Saan waa kelen ni kɔ o kɔ].**LutherniZinglifana** y'u janto o koo la. O laban y'a fɔ ko .*fɛn o fɛn*"min ma ci wala min ma kalan Layidu Kura kɔɔ, o ka kan ka ke cogo si la .*banna*," k'a sɔɔ Luther tun be miiriya wɛrɛ lo lafasa -- "Min tɛ .*kanma* Bibulusen ye .*ta*Bibulusen ani Bibulusen min be .*a*." ... Nka g .Bibulu ka kumabali lakika ¹⁰(yɔɔ min na Ala ye tijen na .*a ma foyi fɔ fewucogo* dɔ la wala cogo wɛrɛ la koo dɔ koo la)befoyi a be bali wala a be sira di .

MIIRILI minw kera .Al Makisi Saan 2009, zuwenkalo tile 30nan ka bɔko #401 ka bɔ .

wiki bɔɔɔ.org/wiki/

AnteNicene_Faw/Gafe_III/Yafa nini/Kapitiri,_walima_De_Korona/Sapitiri_II

Tertullien ka kalanw n'a ka kɛwalew dɔw .

Lanaya sariya - A be se ka fɔ ko Tertullien be to ka baara ke n'o kumaden ye, ani o kɔɔ ko . sisanlaada min be ni fanga ye, min be to Egilizi kɔɔ, sisanSebeninw yɛrɛ, ani, adɔɔ, o ye kalansen tigitigi dɔ ye. Hali k'a sɔɔ a ma Sebeninw ka kitabuw lisi fɔ yɔɔ si, a y'u tilan yɔɔ fila ani k'u weele ko .*minɛnnibenkanseben*.

tn.wikipediya.org/wiki/Tertiliyen

Saan 1200 ka taga se saan 1300 mɔɔ o kɔ, yɛleman minw kera Trent ka lajenba (saan 1545 – 1563) la, Pape Paul III ye min weele, o y'a latige ko "laada minw tun be lajenbaw ni legilizi facew fe, u be se ka ke fanga ye min be ben ni Sebeninw ta ye." O

Masaya banbali, F. W. Mattox, s. 291

Jatɔw niMɔɔɔfagalaw a man kan ka don legilizi kɔɔ abada cogo o cogo. Kɔɔ *de pudisiti*, Tertullien ye Pape jalaki .Kalikisiti fɔɔ bari a y'a to o mɔɔw donna n'u y'a yira ko u nimisara.

tn.wikipediya.org/wiki/Tertiliyen

Sipiri min be bɔ Karitazi

Sipiri (Tasisi Sesili Sipiri) tun ye Karitazi ka everi ye ani kerecɛn fɔɔw ka seberikela nana dɔ lo. N'a sɔɔ a wolola saan kemekulu sabanan damine na Farafinna worodugu fan fe, n'a sɔɔ Karitazi dugu la, a ye kalan numan sɔɔ yen min be weele ko klasiki (kafiriw). A kenin kɔ ka ke kerecɛnw ye, a kera everi ye (saan 249) ani a labanna ka sa martiri ye (setanburukalo tile 14, saan 258) Karitazi dugu la.

Sipiri ka kalanw .

Min nɛsinna denmisɛnw ma: E [Fidusi] y'a fɔ ko u man kan ka batize u wolonin kɔ tile filanan wala tile sabanan kɔɔ, ko u ka ni ka kenekene sariya kɔɔ jati, ani ko i t'a miiri ko mɔɔw ka ni ka batize ani ka saniya tile 10 kɔɔ.

¹⁰Aw ye thebiblewayonline.com laje - Sebeninw ka kumabali.

a wolonin kɔ, a tere seeginan. An ka laɓenba kɔkɔ, a tun be komi o tɛ ten. I tun b'a miiri ko i ka kan ka min kɛ, mɔɔ si ma sɔn o ma. Nka, an bɛɛ bɛ kiti tigɛ ko Ala ta makari ni a ta nɛɛma man kan ka ban mɔɔ si ra min wolola (Bataki 64:2 [K.L. 253]).

Ricklobs.blogspot.com/2009/03/Egilizi-facew-denmisenw-batizeli-kan.html

Ambroise

Ambroise (337/340 – 397) tun ye Emili-Liguri mara ka gɔfɛrenaman ye Itali worduguyanfan na. Ka ben saan 374 Milan dugu ka everi min tɔɔ ko ɔkisinsi , min tun ye Ariyen ye, ale sara ani Ariyenw ye sɔkɔ kɛ . tugunɔɔnna . Ambroise tagara legilizi la, kalafili tun ka kan ka kɛ yɔɔ min na, walisa mankan kana kɛ, o tun be se ka kɛ. A ka kuma tigera ni weele ye ko "Ambroise, eveque!" A damine na, a banna o baara la ni fanga ye, a tun ma labɛn o baara kama cogo si la sabu a tun ma batise ani a tun ma fɔɔmasɔn kɔkɔ saan 1914 la. Alakolɔn nka, tuma min na a ye letɛɛ dɔ kɔkɔ masace fɛ min tun b'a fɔɔ ko a bennin lo ɔɔmu ka mɔɔ dɔw sigi minw ka kan ni kɔkɔ senumanw ye, lɔkɔkun kelen kɔkɔ, a batizera, k'a sigi ani k'a sigi ka kɛ everi ye . Milan .

Katolikiw ka legilizi be Ambroise jati mɔɔ fɔɔ naani dɔ ye . Egilizi ka dɔɔɔɔɔɔ . ɔɔ tun ye . Ogusiti senuman , Jérôme senuman , ni Pape Gregori fɔɔ . A kɔkɔsira ko Ambroise ka Alakokow tun be nɔɔba to saan 1914 ka Alakow kan. Orizeni .

A tun be baara kɛ n'o lɔnniya ye i n'a fɔ waajulikɛla, a tun b'a sinsinna kɛrenkɛrenniya la Layidu kɔkɔ ka nɛfɔliw kan ani a ka kumacogo tun be mɔɔ kabakoya . Ogusiti min be bɔ Hippo , min tun y'a nɔnabila Alako ta fan fɛ, ani Ambroise ka . waajuli .

Ogusiti

Ogusiti (354 – 430) kalanna ka kɛ karamɔɔ ni hakilijagabɔɔbaga ye. A tun be kalan kɛ latɛnkan sɛberikɛlaw dɔɔn lo fɛ. A tun be Siserɔn kanu kɔkɔɛ ani a tun b'a jati ka tɛmɛ sɛberikɛla kɔkɔ tɔɔ bɛɛ kan.

A ka saan fɔɔ la, a y'a ye ko Manikɛw ka kalanw, [masaya fila minw be to sen na fɔ abada, kelen ye yeelen ye Ala ka mara kɔkɔ ani dɔ wɛɛ ye dibi ye jina ka mara kɔkɔ] ka kalanw bɔnin be Gnosticisme ka kalanw ma kɔkɔɛ.

Saan seegi tɔkɔn o kɔ, a y'a yɛɛ bɔ o jɛnkulu la ka taga Neo-platonisme [ɔuman tɛ yen minkɛ, o ye juguman sababu ye (mɔɔ yɛɛ yɛɛ) , ani ko o ɔmanya tɛ yen minkɛ, o be bɔ adamadenw ka jurumu lo la]. A saan 27 tɔkɔn na, a kɛra "kɛɛɛn" ye nka a ma kɛ wajibi ye ka bɔ Bibulu kalan na. Nka, a tun be kɔkɔbayara minkɛ, a tun be taga Bibulu fan fɛ ani a tun be yɔɔ janya filozofi la. Tuma caaman na, u tun be ɔgami ka na ni bɛnbaliyakow ye.

"Ismu ta"

Kalivinismu, REW

Ogusiti ka miiriyaw n'a ka lannakow dɔw .

1. Juguya nɛfɔli .

Ala banbali lo, a tɛ se ka yɛɛma. Ale lo ye ɔuman ye ka tɛmɛ fɛɛn bɛɛ kan. Ala ka tagama sugu o sugu ye juguman ye. Ala ta nɛɛma kelenpe le bɛ se ka adamadenw tanga jurumun ma. Ka yɛɛ sugandi Ala kɔ na, o lo ye jurumun kun ye.

2. Juguya kɔkɔ .

"Mun na juguman ka kan ka kɛ dunɔna kɔkɔ min danna ka bɔ fɛɛn gwansan na, min ye mɔɔ ɔuman ye ani a be se ka fɛɛn bɛɛ kɛ?" (Makgiferi, Kɛɛɛn ka miiriya tariki, saan 1999 . saan 1933, ɔɛ 89nan). Juguman ye .

danfenw bee ka teli ka ben tugun ka don fukolon na, u bora yara min na. Ala tun te jurumu sababu ye nka a ya to a ka ke.

3. Jurumu bora (Een tineni bee)

Hali ni Ogusiti tun lanin ta la ko Ala lo be jurumu ke, a sanna Katolikiw ka landakow nu ka kalan ma min be weele ko Jurumu ba.

4. Hara

Adamaden ye jogo kolon da Adama fe ani o kera sababu ye ka lasun ka jurumu ke. Een be ni Hara ka koow latige nka a tun te se ka Ala sugandi ani ka namaya ke a ye ni Ala ka demewa neema te.

5. Neema baara ba.

Lanaya ye Ala ka nilifen ye ani mago si te se ka la Ala la ba ka neema ya lasun ka la a la. O nilifenw be di ka ba u te adamadenw ka nafaw jati, nu ye tinen ye wala nu ya latige ka ba.

6. Neema min te se ka ke

Ala ba fe ka mago minw kisi, o te se ka bali ko ke hali na tun ba fe.

7. Ala ka Masabaya .

Ala ka bon ni een bee ye pewu. A sago lo ye sago ba kelenpe ye. Latigeli Mago da ba ka kisi ani da ka jalaki, o min sababu bora Ala ka gundo sago la min te se ka faamu.

8. Mago senumanw latigali .

Ala be kisili nilifen di mago sugandininw ma walisa u ka se ka muja ba ka taga se a laban ma. O kama, mago sugandininw si te se ka ben ka tunu.

9. Mago sugandininw hake latigera .

Mago sugandininw hake te yelama ani meleke minw benna, olu hake be kelen ye. O lannanya tun basiginin lo Yirali 3:11 kan min ba ba ko: "Een min ba fe, i ko mine ka ne, mago wera kana i ka masafugula mine."

"isms" Kalivini ka diine ,

NEFDLI, ne 4 - 7

"Egilizi facemanw" ka wagati

Layidu kura sebera saan 95 la.

Klemans ??-101

Korantikaw ba ba .

35-110 ba ba .

Sakramenw donna .

Polikarpi 69-155

A Ionna Matiyo ni Mariki .

Zusiti 100-165

Hipoliti 170-236

A be kuma deenw ka batemu koo la .

Irene 2nd-3rd Sankeme

Bibulu ka gafew fanba tun ba ba & deenw ka batemu kofora Clement

150-211 ba ba .

Teritiyeli saan 160-225

A ba ba saan 185-284

U bee sanna gafew ma ba ba gafe 4 [Zaki, 2 Piyeri ani 2], 2 & 3 Zan].

Antoni min tun be ba Ezipiti, saan 251-356

Sipiri???-258

Nise ka lajenba 325

Ɗɔɓmu jamana ka legilizi sigira sen kan .

Amburu 337-370

Ogusiti saan 345-430

Ɗɔɓmu tilebenyanfan masaya benna---476

Sariyasen 3nan

Gnostiki diine

Gnosticisme damine koo ye saɗɗi ye kabi wagatijan ani mɔɓɔw be to ka segesegeri ke o koo la hali bi. Hali ni fɔɓ la, mɔɓɔw tun b'a jati ko Gnostique ka diine ye kerecena diinan tɔɓeni lo ye, nka sisan, a be komi a gwenin lo ko Gnostique ka sariyaw tagamasijne fɔɓɔw be se ka ye saan kemekulu damanin ka kɔn kerecenw ka wagati ne. katoliki.org/ansikilipisi/file.php?id=5209

A be komi lannakow dɔw be taga ni Gnostique diine ye ani u bɔra Zoroastrisme diinan na min be saɗɗo "saan kemekulu 18nan ni 10nan ce KRISTA TILE ne." Nka "Seberikela kɔɗo dɔw fana be ntalen dɔ fɔ min be ben ni saan 6000 tɔɓɔn ye KRISTA TILE ne. [\[e\]](#) "

Wikipediya.org/wiki/Zoroasiteri

Platon ye jenamaya ke saan 428-348 KRISTA TILE ne. Tariku gafew ni ansikilipisiw fanba b'a fɔ ko Socrate, Platon ani Aristote lo ye kɔɓɔa to tubabuw ka tariki kan. U ka filozofi miiriya bɔra Omeri ka ntalenbaw lo la. O kera sababu ye ka filozofi lajini laban saɗɗo min ye jumanya ye min kera sababu ye ka Gerekiw ka jenamaya sigicogo suguw sigi sen kan. Tɔɓen lo ko Platon tun be mɔɓɔba dɔw cema. O tun ye a ka deme barikaman dɔ ye min kera diinankow la, o min ye adamaden fila ye. Platon y'a yira ko adamaden ye yɔɗɔ fila ye, "niin" ani "farisogo". A tun b'a yira ko niin dɔɗɔn lo ka jɔni ani ko juman lo adamadenw bee b'a jinina. Fasogo tun ka jugu, a tun te se ka foyi ke. [O adamaden ka filanin (o kɔɗo, niin ani .

farigolo be danfara) be fan ka o Gnostiki danaya komi bena bi a famuna duguman]. kongobolobolo.org/Gkhebcia/index.html

Brad Skoti saan 1914 la. Gerekiw ka miiriya be tɔɓɔn saɗɗo ni yahutuwa ka miiriya ye . y'a sebe ko: "Yezu ni Pol ka wagati la, miiriya jenkulu caaman tun be yen minw tun bena ben Gnosticisme ka darapo kɔɗo. *kumantɔɓɔnya*, o kɔɗo ko 'a kɔɗo na' wala 'a kɔɗo na'. I y'a ye, mɔɓɔ si te sariyaw keke tɔɓen na, u be ALA ka sariyaw saɗɗo kɔɗo ka sariya werew don u kɔɗo na. Sosiyete bee, a ka bon wala a ka dɔɗɔ, sariyaw be yen. Mɔɓɔ be se k'a miiri ko a haɗɗoɗɗoɗɗoɗɗo lo k'a saɗɗo sariya t'a bali nka dɔɗɗo o kɔ, a be na n'a yere ta ye.

Kabi Gnosticisme wulila, n' lanin b'a la ko 'egilizi' lafilila Alako ta fan fe k'a miiri ko haɗɗoɗɗoɗɗo ye haɗɗoɗɗoɗɗo ye ka bɔ sariya la. Mɔɓɔ tun be se k'a fɔ cogo min na ko ale ye 'kerecen' ye ani k'o Alakolɔn mine, o ye ka sebenin ke ntalen ye wala k'a ke hakimmaya ye. Alegorizasiyon [min te tagamasijne yere yere dɔɗɔn ye] bɔra gnostiki fɔɓɔw lo la ani gnostiki ye Helenistikw ka miiriya ye a ka fisaman na.

O la, Gnostiki ye mun lo ye? O kumaden yere yere la .*Janni*, Gerekiwan kumaden dɔ, o kɔɗo ko 'lanniya'. O miiriya tun ye diinan jenkulu dɔ ye fana Yezu ka wagati la. Nka, min bennin lo ka teme o kan, o ye miiri cogo dɔ ye. A kɔɗo ko n' y'a fɔ ko a ye miiri cogo dɔ ye, a ma ke miiri cogo dɔ ye. Cogo si te yen k'o dajne jefɔ kumaden damadɔ kɔɗo, o la an bena a jefɔ an be tagara cogo min na. Gnosticisme ka miiriya bee be taga tɔɓɔn fe ni hakili wala niin senuman ka filozofi bee ye, ani farikolo jugu ni farikolo yɔɗɔ. Degere dɔw be yen, n'i b'a fe, o filozofi la. Bi kerecena be min kalan, u fanba te foyi ye n'an y'u suma ni danbe dɔw ye .

mɔɔw i n'a fɔ Simɔn, Saturin, Serinti, Valenti, wala hali Marisi. N'i y'a damine ni kalan dennin dɔ ye min basiginin tɛ Bibulu kan, a ma mɛɛn a be taga n'i ye kalanba dɔ la. O cɛɛw caaman (saan kemɛkulu fɔɔ-2nan ɔɔɔɔ na Krista tile la) y'a latige ko Yezu tɛ mɔɔw ye, nka Masiya ka hakili lo. Mun na? Sabu "ala" tun tena farikolo jugu sɔɔ bari farisogo ye mɔɔw jugu ye a dancogo la. Marcion y'a yira ko Yezu farikolo ye 'jine' ye. Egilizi fɔɔ ka face caaman y'o kalan keɛ wagati dɔ la, fɔɔ Clément ni Origène, olu minw tun be hine o kalan na. Fɛɛn ɔɔɔɔ min be gnostiki ka fɛɛɛw la, o ye dualisme ye, o min be Ala min ka bon ni fɛɛn bɛɛ ye [ala min dan tɛ yen] ani demiurge min tɛ foyi lɔn, o keɛ. (O tun ye ALA ka karikatiri ye). Sisitemu dɔw la, dunija dannɔ bɔra hakilitigiya bonya la .(Sofiya).

Danfɛnw, i n'a fɔ farikolo, tun be jati i n'a fɔ mɔɔw jugu min be bɔ a wolotuma na . . Nka, alaya tɛɛnw tun donna mɔɔw dɔw farikolo la minw be ni fiɛw wala hakilimayakow ye ani u tun t'a lɔn u bɔra sankolo la. Ala min ka bon ni fɛɛn bɛɛ ye wala demiurge, ale ye kunmabɔbaga dɔ (Krista) ci ka jigi, min ye kisili di u ma gundo cogoya la . *lɔnni*walama lɔnniya. Gnostikiw fɛ, kisili tun tɛ bɔ limaniya wala kɛwalew la, nka a tun be bɔ mɔɔw cogoya lɔnniya lo la, o kama, mɔɔw tun be sɔn ka kakalayakow kɛ kosɔbɛ. Sariya si tun tɛ farikolo koo la kabi saan 1914. *tagamasijɛnw*wala lɔnniya laban tun t'a mako don farikolofɛnw wala bololafɛnw na. O kɔɔ fana tun b'a yira ko furu fana tun tɛ jati fɛɛn ye sabu denmisenw wololi tun be kɛ ni farikolo ye. A "unisex" danfɛn tun be kɛ ni jigiya bonya ye. Gnosticisme ka miiriya ɔɔɔɔ ye 'dunija wɛɛ' ka ɔɔɔɔɔɔ ye. Layiri kura ka kalan caaman be kɛ ka miiriya nin demɛ, an bena min ladon tugun kɔfɛ. Ka kɛɛɛ ni tariki ye, gnostiki diinan ye Grɛkiw wala Grɛkiw ka miiriya yɛɛmani dɔɔɔ lo ye min be bɛn ni miiriya ye. O filozofi, saan kemɛkulu caaman o kɔ, o y'a to monasiteriw ka miiriya y'a damine ani a labanna ka kɛ Pape ka miiriya fana ye.

Grɛkiw/gnostikiw ka miiriya min be 'kɔɔɔɔkɔw' koo fɔ, o be mɛn ka kɛ senuman, ɔɔɔɔ ani Bibulu ka miiriya dɔɔɔ lo ye. Gwɛɛɛɛ min be yen, o ye nin ye. An hakili n'an farikolo danna ALA fɛ ani an mako be fɛɛnw n'an negelakow la. O makoyaw n'o negelakow be sɔɔɔ an Danbaga fɛ ka kɔn, o kama sariyaw b'a fɛ hakili ni farikolo koo la. N'an ka Alakolɔn be ban o sariyaw la (o sababu tɛ foyi ye tiɛɛn na), an hakili n'an farikolo bena u wasa cogo wɛɛ la. O le kosɔn kɛɛɛɛnw ka Alako caman na, YHVH ka sariyaw be yɛɛma 'Krista ka sariya' kɔɔ na, Nii be ɔɔɔɔ min na. Ala min be transmudane kɔɔ, ale b'a mako don Alako dɔɔɔ lo la ani a t'a mako don dunija ka haminankow la.

Grɛkiw ka miiriya la, fɛɛn caaman tun be yen minw tun be se ka ye fɔɔ Ala kelen dɔɔɔɔ tun tɛ se ka kɛ yen. O lo kama, yɛɛmani ni danfara caaman tun be se ka kɛ jogow ni jogo ɔɔɔɔ fana na. Ladili ɔɔɔɔ si tun tɛ yen jogo ɔɔɔɔ koo la.jogo yɛɛmana ka kɛɛɛ ni wagati yɛɛmana ye . [situasiyɔn ka jogo ɔɔɔɔ . bi], ani filozofikɛla kelen kelen bɛɛ tun tɛ tiɛɛn fɔ ka tɛɛɛ laban kan. Kɛɛɛɛnw ka kalanw kabini saan kemɛkulu fɔɔ la, u y'a yira ko Elohiym (Ala) kelen dɔɔɔɔ lo be yen, nka, kɛɛɛɛnw ka Alakolɔn caaman be o hakilimaya miiriya janfa Elohiym (Ala) koo la. Kalanden fɔɔw, minw bɛɛ tun ye Yahutuɛw ye, u tora kantigiya la koo bɛɛ la .

sira min be taga *Maloya* [1].Yahutuɛw ka diine ka miiriya ɔɔɔɔɔɔ "Isirayɛɛɛɛnw, aw ka menni kɛ: Matigi Ala, an ka Ala, Matigi kelenpe lo" Deteronɔmɔ 6:4].

Kɛwalew kitabu ka kalanw bɛɛ b'o lo yira. Saan kemɛkulu filanan cɛmance la, siya wɛɛɛ mɔɔw lo tun be legilizi kɔɔɔ ani siya wɛɛɛw ka miiriyaw y'a damine ka don Grɛkiw ka miiriya la u yɛɛ ma.

Elohiym (Ala) cogoya faan caaman be yen minw tɛ kelen ye o landakow miiriya fila nunu na minw tɛ kelen ye. O fila minw kɔɔɔɔɔɔɔɔ lo ka tɛɛɛ seɛɛɛɛnw ka kalanw kan, olu be sɔɔɔ a ka kelenya n'a ka yɛɛmanibali la. Heburuw ka miiriya la, a cogoya be taga n'a ka cikanw n'a ka cikanw ye kosɔbɛ. Diinan caaman be se ka 'sɔn' ko ale kelen lo ani ko a tɛ se ka yɛɛma, nka u b'o sɔɔɔni janfa kalanw ta fan fɛ. O be sɔɔɔ sabu Grɛkiw ka miiriya be an yɛɛɛ ka miiriya la ani n'an be sɔn Elohiym (Ala) ka lannakow ma dɔɔɔ, o tɛ tagamasijɛ ye tiɛɛn na.**Ka la Elohiym (Ala) ka koow la, o ni ka la Elohiym (Ala) koo la, o tɛ kelen ye.**

BATO

Batoli lo be Grekiw ka landakow la. Kolose belebele caaman lbra walisa ka batolikelaw ka jamabaw ladon minw tun lajenna ka alaw bato ani k'u bonya [walisa u ka se ka taga batoli ke]. O lajenw tun be ke sababu ye ka alaw diyabɔ ani k'a to u be mɔɔw diyabɔ. Ala sifa caaman tun be bato kuun caaman kosɔn sabu ala kelen kelen beɛ tun be yelela dunija faan dɔ kan. Dɔnkiliw tun be la, fɔlifew tun be fɔ ani mɔɔw tun be to ka dɔn ke lankolon na. Ka dɔnkiliw la, ka tulon ke ani ka dɔn ke alaw ye, o tun ye batoli ye ani o batoli lo tun be jama jen ka ke kelen ye. Cɛɛ ni muso ka cɛnimusoko tun ka ca kosɔbe sabu farikolo tɛ foyi ye alaw fɛ. Alaw tun b'u mako don miiriya min na, o lo tun b'u mako don. Nka, Stoikiw tun tɛna foyi ke o baara ɲɔɲɔn na. Batoli min tun be ke u fɛ, o fana tun ye miiriya cogoya ye; nka, miiriya ɲuman tɛ farikolo ka diyanyekow yelemayeɛma. Grekiw ka batoli miiriya, (*porosikuneyo*), u tun b'a jati i n'a fɔ bonya wala bonya wale kerɛnkerennin dɔ. Bi ka batoli fana be jati ka keɲɛ ni Grekiw ka miiriya ye. An be batoli ke dimansi sɔɔɔma. Tandoli ni batoli jenkuluw ka di mɔɔw ye bi, i n'a fɔ minw be ɲemine dimansi sɔɔɔma batoli wagati la. Tandoli be jati i n'a fɔ yeɛmani min be ke ni tempo teliman ye ani batoli ye tuma min na tempo be sumaya ani batoli gweɛman be yira. Ni lɔɔɔkun o lɔɔɔkun, dunija ka haminankow be tɛmɛna u ka yeɛmaniw fɛ, o tuma na, Tandoli ni Batoli be damine tugun ni dimansi dugusagwe sɔɔɔma ye.

ALAMAKO

Grekiw ka miiriya la, Alako sɔbe ye "dunija wɛɛ ta" ye. A be sɔɔɔ ɲɛnamaya la dunija kɔfɛ ani o filozofi be se ka na ni "Waati kura" kalan sifa beɛ ye ani diinan minw be taga n'o ye, i n'a fɔ bi kerecɛnya. Alaw tun be balo dunija kɔfɛ ani o la, hakilimaya mɔɔɔ sɔbe tun be balo dunija ka haminankow kɔfɛ fana. Ka ban farikolo ta fan fɛ ani ka dusukunnakow jalaki, o tun be o filozofi kɔɔɔ. Miirili ɲumanw ani miiriya ɲumanw lo tun ye Alako tigi ka tagamasijɛw ye. Minw kalanna tiɲɛn na (nafolotigiw) olu dɔɔɔ lo tun be se ka Alako sɔbe sɔɔɔ, i n'a fɔ fantanw tun latigɛra ka dunija ka makɔɲɛfɛw ladon loon o loon. U tun ye jii kɔɔɔɔ sɔɔɔlaw, u ladonbagaw, senekelaw ani tiɲɛn na, yirileseɛlaw ye.

Batoli tun ye koo ye i tun be min ke n'i hakili ye ani i tun t'a fɛ k'a yira. Ka ban i yeɛ la, o tun ye Alako ta ye kosɔbe, bari farikolo ta tun ye juguman ye. Ni mɔɔɔ min donna sankolo la joona, o ka fisa. O lo kama, yeɛfaga tun ye koo ɲumanba ye Grekiw ka miiriya la. Sebenin o sebenin be kuma sankolola jamanadenya koo la, u tun b'a jati k'o be dunija wɛɛ ka ɲɛnamaya lo lafasa. Mɔɔɔw tun be furu jati i n'a fɔ dunija ka koo ani u tun be ban o la. Ka sogo ni dumuni dɔw bali, u tun b'o fana yira i n'a fɔ ka weelekanba sɔɔɔ ni . *tagamasijɛw*. Kabi saan 1914. *tagamasijɛw* tun be jati hakiliw hakili ye, ka sinsin miiriya ɲuman kan o tun ye ka ke "hakili la".

Gnostikiw ka miiriya tun be dusukunnakow fana jati fɛɛn gwansan ye. Ka dusukunnakow yira, o tun b'a yira ko a barika ka dɔɔɔ ani ko a kɔɔɔn tɛ Alako ta fan fɛ. Tuma min na dusukunnakow tun be stoiki ani farikolo tun be ban o tuma na, initiɛ tun be hakilimaya la tiɲɛn na. Gnostique ka miiriya daminebaga fɔɔ caaman tun ye layidu ta k'u tɛna u daa tugu sabu Alako tigi tigi tun be se ka foyi fɔ. Mɔɔɔ minw tun be kalan damine fɔɔ la, olu tun be to ka sigi kɔɔɔ fɛ yɔɔɔɔn na mɔɔɔw 'kɔw' fɛ wagati dɔ la walisa k'u janto u ka miiriyaw la. Tuma min na u kɔsegira, u tun ye Alako tigitigiw ye minw tun be se ka kumaɲɔɔɔnya ke ni .*tagamasijɛw* 1]jate, fɔ, fɔ, kuma, miiriya, kɔɔɔɔ ɲaniya min be kuma wale jukɔɔɔ]. O y'a to danfaraba donna diinan mɔɔɔkɔɔɔw ni diinan mɔɔɔkɔɔɔw cɛ. A ka c'a la, Yezu kumana o miiriya lo koo la tuma min na a ye Nikola ka mɔɔɔw jalaki. O cɛɛw tun bena layidu ta ko u tɛna furu u sii beɛ la, sabu u tun furunin lo Matigi ma (min kelenpe lo ye furumuso sɔbe ye).

KISILI

Kisili ye miiriya ɲuman ye ani lannaya ye a cogoya la. Ka 'lan', o kɔɔ ko ka koo tilenninw lɔn. O lɔnniya be bɔ alaw dɔɔɔ lo fɛ. Kisili ye lannakow ni lɔnniya tilennin koo ye alaw koo la. Gnostique ka miiriya la, 'kile' miiriya be fɔ ka gwɛ kosɔbe. Bibulu kɔɔ kumaden dɔw i n'a fɔ, 'ka la', ka 'lɔn' wala .

'lonniya', 'kuma' walima 'kumaw', 'kilew' ni 'daaw', 'sɔn' ani 'lannaya', o bɛɛ sirinin be o lonniya dogonin nin na, alaw be min di. O kumadenw tun be yelema mɔɔman na ka ke Layidu Kura kalan ye. Tuma min na Yezu ko ."*Ne le ye da ye... Ne le ye sagagbenbagajuman ye... Ne le ye diɲe yeelen ye... Ne le ye sira ye, ani tiɲe, ani janamaya ye...*", u tun b'a faamu ko nunu be kuma .tagamasijɛwwalima .nousjigi ka bɔ sankolo la ka na o lonniya jensen walima .lonni. A nana ni kisili 'kilew' ye. A to n k'i hakili jigi ko Grekiw ka miiriya la, .tagamasijɛwtun ye jamakulu ka miiriya ye wala .nousalaw ta. Walisa niin ka se ka taga sankolo la, mɔɔɔ ka ɲi ka 'la' miiriya dɔw la minw be kuma .tagamasijɛw. 'Egilizi' fɔɔɔ tora 'heburukan' ye kosɔɔɔ saan keme fila fɔɔɔ la ani o le kosɔɔɔ 'dannakow' sigira sen kan seberi si te yen. Lanayakow nana kofe tuma min na siya wɛɛ mɔɔɔw le be legilizi kɔɔɔ ani 'Yahutu lanabagaw' gwenna ka bɔ Yahutuw ni kerecɛnw fe.

DELILI

Ka delili ke wala ka kuma ni alaw ye, o tun te koo ye min tun be ke loon o loon ani min tun be ke tuma bɛɛ Grekiw ka ɲenamaya kɔɔɔ. Alaw tun be weele fɔɔɔ ni koo dɔ tun be kera wala ni mɔɔɔ dɔ mako tun be demɛ na. O tigi tun be delili ke a yere ma. Tuma min na fetiw tun be ke kenɛbaw la, o tun bena ke wagati ye mɔɔɔw be ɲɔɔɔ sen don ka kumaɲɔɔɔnya ke ni alaw ye. O tun bena ke fɔɔɔ ka demɛ don ɲenagwe minw labenna walisa ka mɔɔɔw ɲenagwe, u ka ɲetaga sɔɔɔ. A ka c'a la, delili tun be janya ani u tun be ke ni ɲegɛnw ye. Lajɛnw ɲeminebagaw tun be to ka o delili nunu ke alaw ye jama kosɔɔɔ. Kumaɲɔɔɔnya min tun be ke ni alaw ye, o tun ɲesinna demɛ ni delili lo ma fɔɔɔ.

Heburuw ka miiriya la, delili ye landako ye ani a be ke a yere ma. A ka c'a la, delili tun be ke jama fe ani mɔɔɔ caaman tun be delili ke. KɔɔɔHeburukan miiri,delili a ka ca a laElohiym barikada (Ala),ka barikada a ye nika kuma wagati temeninw na . Delili bɔnin be fetiw ma kosɔɔɔ sabu a be di fana 'waati latigeninw' ma. Delili be kololi dɔ la, o min b'a to mɔɔɔw be se ka kumaɲɔɔɔnya ke ni Danbaga ye loon o loon.

Sijɛ caaman bi:

- kele. Mɔɔɔ dɔ be delili kera bɛɛ ye .
- b. Waajulikɛla be Sebeninw kalanna bɛɛ ye.
- c. Mɔɔɔ niin be se ka bila cogoya banbali la sisan, min be ke Alako ta fan fe, n'a be la koo ɲumanw na ani n'a be sɔn .
ladili dɔw be sɔɔɔ .tagamasijɛw. [Kewalew ke walisa ka kisili sɔɔɔ sanni ka kanuya ni tandoli kewalew ke.]

Ala be mun lo pini ne fe?a yelemana ka ke .ɲɔɔɔ lo ye .tagamasijɛw?

2-10-2007 yelemana k'a ta Heburukan Hakili VS. Gerekikan Hakili

U ka miiriya danfaraninw faamu adamaden koo la [Grekikan na, (duniɲa min te yahutuw ta ye) i n'a fɔ dualism; o kɔɔɔ, niin ni farikolo be dan na ani heburukan (mɔɔɔ minw sababu la Krista wala Masiya bɔra) i n'a fɔ kelen; o kɔɔɔ, niin ani farikolo . tun be mɔɔɔw bɛɛ mine i n'a fɔ Ala y'u dan cogo min na] bena basigi di an ma walisa ka Bibulu ka kalanw, a ka kewalew ani a kɔɔɔw faamu ka tugu cidenw ka wagati kɔ (saan 100 Krista tile la).

Sariyasen 4nan

Egilizi kuntigiw

Egilizi ka jusigilan .

Simɔɔɔ Piyɛri ka o jaabi ko: «**Ele le ye Kisibaga ye, Ala Dence ..**» Yezu y'a jaabi ko: "Yuhana dence Simɔɔɔ, i ye barika sɔɔɔ, bari mɔɔɔw dɔ ma nin koo yira i la, nga ne Faa min be sankolo la, ale lo y'o yira i la.

Ne b'a fɔ i ye ko ele ye Piyeri ye, ani **.ne bena ne ta lanabagaw ta jenkuru lo kabakuru le kan**, lahara dondaw tɛna se a ma. (Matiyu 16:16-18).

A ko a ka kalandenw ma minw y'u yere di a ma ko: "Aw le ye ne demɛ ne ka tɔɔɔ la, ani ne **.Masaya do di i ma**;i n'a fɔ n Faa y'a di ne ma cogo min na." (Luka 22:28-29) O ko, Pantekote loon na, "Piyeri y'a fɔ u ye ko: 'Aw kelen kelen bɛɛ ka nimisa ka batize Yezu Krista tɔɔɔ la, janko Ala k'aw ka jurumu wafa. Ni o kɛra, aw bena Nin Saninman* kɔɔɔ. Layiri tara aw ni aw denw ta ye, ani mɔɔɔ minw bɛɛ be yɔɔɔjan, Matigi Ala, an ta Ala bena minw bɛɛ wele.» A ka o lasɔmi ni kuma caman wɛɛ ye; a ka o daari ko: «Aw ye aw yere kisi nin mɔɔɔjuguw ma.»**Minw sɔɔna a ka kuma ma, olu batizera ani mɔɔɔ waa saba jɔɔɔn farala u hake kan o loon na.**" (Kɛwaliw 2:38-41).

Krista lo y'a san .

Nin Saninman ka sagakuru min bla aw kɔɔɔsibagaw ra, aw ye aw yere kɔɔɔ o ra. Aw ka ke sagadɛndɛlaw ye **.Ala ta jenkuru kunmabo ni a yere jori ye.** (Kɛw. 20:28-29).

Krista lo ye Kuntigi ye .

Ale ye Ala yebali jaa ye, ale lo ye danfenw bɛɛ deen fɔɔ ye. Sabu fen bɛɛ danna ale le sababu ra: sankolo ra, ani dugukolo kan, fen minw be ye, ani fen minw tɛ ye, masasiginanw, fangatigiw, kuntigiw, ani fangatigiw. fen bɛɛ danna ale le sababu ra, ani ale le kosɔn. Ale kɔɔna fen bɛɛ ja, fen bɛɛ fana ja be ale le baraka ra. Ani a ye **.ale farikolo kunkolo, o ye lanagi ye .;** ale le ye suw ta damina ye, ani a ye fɔɔ ye ka bɔ suw ce ra, janko ale ye ke kuntigi ye fen bɛɛ ra.**Sabu a diyara Ala ye k'a dafanin bɛɛ ke Kirisita* kɔɔɔ, ka fen bɛɛ bɛɛ ben a ma ale baraka ra.,** dugukolo kan fɛɛnw wo, sankolola fɛɛnw wo, ka hɛɛ ke **.a joli sababu ra, min bɔɔna kuruwa kan ..** (Kɔɔsɔkaw 1:15-20).

[An] bɛɛ bena lo Ala ka kititigeyɔɔɔ jafɛ. A sebera ko: «Matigi ko: «Ne be kari ko ne be kari ne yere janaman na; **'jɔɔngiriw bɛɛ bena o kinbiri gban ne ja kɔɔɔ; nɛɛnw bɛɛ bena a fɔ ko Ala le ye ..'** An bɛɛ bena an ka koow bɛɛ jafɔ Ala ye." (ɔɔmukaw 14:10-12).

Ka bɔ sebenin minw fɔra sanfɛ, o b'a yira ka gwɛ ko Kirisita le ye Ala ye, ko a joli fɛ; o kɔɔɔ, jurumu wafa saraka, a ye legilizi san ani ko lamɛnbaga lamɛnbagaw be bila a kɔɔɔ Ala ni Dɛnce fɛ. Ale, Kirisita, le ye o mɔɔɔɔ kuntigi ye walama o namɔɔɔ ye, o min ye egilisi ye, mɔɔɔɔ bɛɛ bena o kunbiri gwan min kɔɔ k'a lo.

Jɛkulu

"O tun ye [**.Kirisita**] min ye dɔw di ka ke **.cidenw**, dɔw ka ke **.kiraw**, dɔw ka ke **.kibaro diiman fɔɔbagaw**, ani dɔw ka ke **.pastɛriw ni karamɔɔɔw**, [dɔw b'o bayɛɛma ko ka pastɛriw kalan i n'a fɔ 'dɔw ka ke', o bɔra].janko ka Ala ta mɔɔɔɔ labɛn baara ra; O la, Krista farikolo ka sabati fɔɔ an bɛɛ ka ke kelen ye lanaya la, Ala Dɛnce loɔni na, ka ke mɔɔɔkɔɔɔɔw ye, ka se Krista ka dafalen hake bɛɛ ma." (Efɛzikaw 4:11-13).

A ye delili ke a ka lanabagaw ka kelenya kosɔn "Ne tɛ delili ke olu dɔɔɔ ye, ne be Ala deli mɔɔɔ minw bena la ne la u ka kuma sababu la, olu fana ye, janko u bɛɛ ka ke kelen ye i n'a fɔ e Faa be ne la cogo min na, ne fana be i la cogo min na, janko u fana ka ke kelen ye an fɛ, janko diɔɔ ka la a la ko i ye ne ci.

Aw min be ne ra; janko o ye ke kelen ye, janko dijne mawgo k'a lon ko ele le ka ne ci, ko i ye o kanu i n'a fo i ye ne kanu cogo min na." (Zan 17:20-23)

Komi ale lo tun ye a ka Egilizi kuntigi ye, a ya ka jenkuu sigi sen kan a keto ka baara ni kunkanbaaraw sifa caaman di sanni ka birow wala loyow di minw tun bena ke walisa legilizi ka se ka baara ke i n'a fo jenkuu kelen min be kantigiya ke a ye ani a be kantigiya ke a ye. O tun ye:

kele. Cidenw - ka seereya ke .

b. Kiraw - ka kibaruya fo ani/walima ka mawgo kalan .

c. Kibaru Duman fobagaw - k'a ka benkan, kisili kibarow fo.

d. Pasteriw ni karamawgo - diinan mawgo, sagadendelaw, kawosilikelaw, kawosilikelaw, kawosilikelaw wala kawosilikelaw] ka to k'u kawosi, k'u lasomi, k'u jija, k'u degi ani k'u kalan.

Pol ye Titi to Kereti walisa a ka diinan mawgo sigi duguw be la . . (Titi 1:5).

Mawgo te se k'a lon ni sigasigali ye ni diinan mawgo tun sigira dugu kelen kelen be la wala kafo kelen kelen be la, ni kafow tun ka ca ni kelen ye dugu wala dugudennin do kawa. An b'a lon ko Pol tun be Efezi wagatijan kawa, o la, a be se ka ke ko kafow wala legilizi minw tun be soo kawa, u tun ka ca ni kelen ye. Hali ni jenkuu caaman tun be lajenna koyo caaman na, mawgo tun be se k'a miiri do ni diinan mawgo be kerecenw ka jenkuu kelen kelen be kawa minw be lajen soow kawa wala diinan mawgo minw be Efezi dugu kama wala ni diinan mawgo minw be bo lajen kelen kelen be la, olu lo be ke Efezi dugu ka diinan mawgo ye. O kelen lo fana Zeruzalemu dugu la. Nka, Zeruzalemu dugu la, an b'a lon ko kerecen waa caaman tun be yen. U tun be lajen soow kawa ani u be fana tun be lajen kawa fe; "Lanabagaw be tun be lajen Sulemani ka boon kawa" (Kew. 5:12) [fo ka taga se Yahutuwa ka kuntigiw ka kawo damine ma]. Diinan mawgo tun be yen "so ka legilizi" kelen kelen be la wo, wala dugu be la wo, u tun ye limaniyabagaw ka jenkuu ye min ka lajinita tun ye kelen ye ka jenkontanya ke ani ka ke kelen ye kawa fe. Efen si t'a yira ko diinan mawgo do wala diinan mawgo jenkuu do tun be ni loyow ye ka teme diinan mawgo kawo wala diinan mawgo kawo kan. Aw ye thebiblewayonline.com kalanw laje Krista ka Egilizi ka baaraw n'a ka sagadendelaw fana Krista ka baarakelaw.

Pol tun kawo k'a ye ko adamadenw ka negelakow bena a pini ka Krista ka wiganisasiyon ye lema sabu "Ka bo Mile, Poli ye mawgo ci ka taga Efezi ka diinan mawgo weele egilisi . U sera yen tuma min na, a ya fo u ye ko: ... Sabu ne ma sigasiga ka Ala sago be fo aw ye. Nii Senuman y'aw ke sagakulu min be kawosibaga ye, aw k'aw yere kawosi. Ala ka lanabagaw ta jenkuu min kunmabo ni a yere jori ye, aw ye ke olugu kawosibagaw ye. Ne k'a lon ko ni ne taganin ko, warajuguw bena don aw ce ra, o tena sagaw makari. Hali aw yere ra, mawgo kawo bena wuri ka can ye lema janko ka lanabagaw sama ka tugu o ko. O kama, aw k'aw yere kawosi!" (Kew. 20:17-18, 27-31).

K'a to Mile, Poli tora a ta tagama ra ka taga Zeruzalemu. Ayiwa, o sera Zeruzalemu minke, lanabagaw ta jenkuu ni ciradenw ni cekowaw ka o bisimila kopuman. Ayiwa, Farisiw ta jenkuu lanabaga kawo wurira k'a fo ko: «Siya wewe mawgo* ka kan ka kenesigi, ka cira Musa ta sariya sira tagama.» Cidenw ni cekowaw ye kawa lajen k'o piningali jateminε. (Kew. 15:4-7).

A be komi o lasomini min dira Efezi diinan mawgo ma, o kera tijen ye wagati do ni o ko, koyo do la saan 100 kawa na Krista tile la i n'a fo an b'a ye cogo min na Dawmukaw ka Clement, Antiyosi ka Ignace, Simirine ka Polikarpe ani mawgo wewe ka sebeninw na. O be pesinna "dugu do ka Everi" ma. Tijen na, Ignace sinsinna a kan ko "mawgo ka kan ka tilan .

everi ni peresibiteri ani everi ka masaya fanga koo la." Diinan mɔɔkɔkɔ kelen, everi wala pasteri kelen ka sariya te sɔɔ kɔɔ si Bibulu kɔɔ.

Ignace, Clément de Rome ani mɔɔ wewew y'a fɔ ko walisa limaniyabagaw ka ke kelen ye, "kalanw (episkopati) ka kuntigi kelen ka pi ka ke yen." "O kama, saan kemekulu filanan damine na, .legilizi nɛmɔɔw y'a damine ka yeɛma ka ke fɛɛn dɔ ye min be mɔɔ kabakoya ani a bɔnin be ɔɔmu ka jamanadenw ka gofereneman ma. Seben minw y'a yira fɔɔ ko o yeɛmani kera min te Bibulu kɔɔ, olu lo ye Ignace ye, min tun ye Antiyosi ka everi ye, hali ni sigasigali dɔw be yen a ka letewew ka tijen koo la. ... A bena bɔri ke k'a yira ko Ignace ka letere seegi kɔɔ (saan 110 ɔɔɔ na) minw tun be jati tijen ye, a y'a sinsin a kan ko .everi ni peresibiteri tilannin lo ani everi ka masaya fanga . , ka taga fɔɔ ka everi suma ni Krista yere ye [min ni Ignace ni Clement te kelen ye kɔɔɔɔɔ].

Egilizi sagadendebagaw ka kan ka minw ladon a ta boro; o kɔɔ, u ka kan k'a file ni mɔɔ dɔ joginna, juguw y'u kele, n'u tununa, kongo wala minnɔɔ b'u la ani k'u mako wasa. O te se ka ke yɔɔɔɔɔ. O ka kan ka ke mɔɔ min b'u lɔn ani k'u kanu ka tɛmɛ a yere kan i n'a fɔ Yezu n'a ka kanuya an fɛ, ale ka ladonni numan ye.

Sariyasen 5nan

Cemance (Dibi) saanw

saan 476 – saan 1517 K.T.L.

ɔɔmu Egilizi sigira sen kan ɔɔmu masace Konsitantin fe min tun ye kafiri ye Nise ka lajenba la saan 325 Krista tile la walisa k'a ka masaya sabati. A sinna ka fanga sɔɔ masace ka gofereneman yɔɔ be la. ɔɔmu tilebenyanfan masaya benna tuma min na saan 476 ɔɔɔ na, ɔɔmu ka legilizi min tɔɔ ko Konsitanti, o yeɛmana ka ke ɔɔmu ka Katolikiw ka legilizi ye ani a kera politiki fanga ye min ka fanga ka bon ni Erɔpu jamanaw be ye. O la, saan 1 000 ɔɔɔ kɔɔ ni feudalismu ye ani kalan kecogo te yen, senekelaw jamaba tun te se ka, wala o kama, u tun te se ka sɔɔli ke legilizi ka kuntigiw n'a ka kuntigiw, kuntigiw ani masacew demɛbagaw ma.

Kerecen minw tun be Bibulu la, olu y'a damine ka Katolikiw ka Bibulu kɔɔfɔli, kalanw ani kewalew sɔɔ saan 1200 ɔɔɔ na. U y'u yere mabɔ ɔɔmu ka legilizi la sabu u tun b'a jati ko legilizi murutinin lo. O kama, u tun b'u jati i n'a fɔ faratiba min be se ka ke. Walisa k'o farati ban, tɔɔ minw tun be jati, u y'o damine ani u tora sen na saan kemekulu caaman kɔɔ.

Valdensiw (saan 1179 ɔɔɔ)

Valdensi fɔɔw tun lanin b'a la ko **.sɔngkɔ, forobawaajuli ani verisew ka kelenna kalan ..** O diinekulu bɔra saan kemekulu 12nan laban na i n'a fɔ *.Lyons ka fantanw*, [Faransi] jenkulu dɔ lo min labenna .Piyeri Waldo , jagokela nafolotigi dɔ min tun be .Liyɔn , min y'a ka nafolo di saan 1177 ɔɔɔ na ani a tagara cidenw ka waajuli ke .lakolonya i n'a fɔ sira min be taga dafa. Saan 1179, u tagara ɔɔmu, yɔɔ min na . Pape Alekisandiri 3nan y'u ka penamaya duga nka a y'u bali ka waajuli ke n'u ka yɔɔ ka diinan kuntigiw ma sira di u ma. U ma menni ke ani u y'a damine ka waajuli ke ka keɔ n'u yere ka faamuyali ye .

verise kɔɔɔ. Komi ɔɔɔmu Katoliki Egilizi tun b'u jati ko u te mɔɔɔw ka diinankow ye, u y'a fɔ ka gwe .ngalontigelaw k'a damine saan kemekulu caaman kɔɔɔ saan 1914 la.ɔɔɔɔ min tun be jini ka o diinan halaki.

tn.wikipedia.org/wiki/Valdensikan

Saan kemekulu 11nan na, Katolikiw ka kiseya kosɔɔ k'u ka Krista ka masaya yeɔɔmani sigi sen kan, ɔɔɔmu ka papew y'a damine ka baara ke ni minan kura dɔ ye -- o min ye Kurusi keɔɔ ye. A damine na, Kurusi keɔɔ tun ye Zeruzalemu ni "Jamana Senuman" mine. Kurusi keɔɔkelaw ka siraw kan, u ye siwili waa caaman (sanko Yahutuwa) mine ka cenimusoko ke n'u ye, k'u sonya ani k'u faga. Nka wagati dɔ kɔ, u ye kuruwazi keɔ miiriya yeɔɔma walisa ka Erɔpu jamana yere kɔɔ keɔɔ tunu Alako ta fan fe. O kɔɔ, kɔɔɔdasiw tun be sigi n'a laɔɔnita ye ka kerecenw jenkuluw beɔ faga minw limaniyara Bibulu la.

Albizensiw wala Katariw (saan 1200 ɔɔɔɔɔ)

[Pape] Innocent III tun lanin b'a la ko mɔɔɔ minw be Bibulu lamɔɔ, olu ka jugu ka teme kafiriw kan (Saracenw, silamanw ani Turkiw), sabu u be ... Erɔpu jamanaw ka benkelanya tiɔɔ. O kama, Innocent III ye "kuruwazi keɔɔ" demɔ walisa k'u halaki. Pape Innocent (o tɔɔ lo!) ye Louis VII weele k'a ka fagali ke ale nɔɔ na ani a ye ci di Raymond VI fana ma ko a k'a demɔ.

Faransi worodugu fan fe, mɔɔɔw tun b'a miiri ko Albigenses wala Cathars lo kalannin lo kosɔɔɔɔɔ ani u nafolo ka ca ni Faransi mɔɔɔ kɔɔ ye. Pape y'u weele ko diinan mɔɔɔkɔɔɔ sabu u tun t'a ka sariyaw labato. **Utun b'u ka Bibuluw mara ani k'u kalan** . sarakalasebagaw dɔɔɔ le tun ka kan ka min ke. Saan 1209, Katolikiw ka legilizi y'a damine ka Erɔpu kerecen ɔɔɔɔw keɔ. U tun be fɔ Pape Innocent ka dimansi sɔɔɔma cikanw na ko "saa kɔɔ ka baarakelaw". Jalakibali ye layidu ta mɔɔɔfagalaw ye ko n'u y'u ka muruw ta ka jamanadenw keɔ minw te ni keɔɔkeminanw ye, u bena masaya di u ma sankolo la. Katarisimu halakili min tun be ke denbayaw kɔɔ, o tun dafanin lo fɔɔ sisan, tarikikow lɔɔnɔɔɔw b'a jati ko Kurusi keɔ lo ye Erɔpu jamanaw ka siyawoloma fɔɔ ye.

gafew minw ka ni ka ke.com/twyman/?sebenfura_id=10

Zuwekalo la saan 1209 Krista tile la, Katolikiw ka keɔɔɔlo dɔ, n'a kɔɔ o tun be Katariw ka kuruwazi keɔ la, u ye keɔ ke ni Beziers dugu ye Faransi jamana na ani u ye siwili 60 000 faga minw tun te ni keɔɔkeminanw ye, ka ceɔw, musow ani denmisenw faga. Dugu beɔ bɔɔ, ani tuma min na mɔɔɔ dɔ ye ɔɔnɔɔɔɔɔ ko Katolikiw be fagara ani "heretikiw" fana, papa ka cidenw y'a fɔ u ye k'u ka to ka mɔɔɔ faga, u kana jɔɔ o la bari "Matigi b'a yere ta lɔɔ."

Minerve dugu la, kerecen 14 000 fagara tasuma na, ani "[Katoliki] kantigiw" ye "katoliki kantigiw" ka tulow, u nunw ani u dakunw tige.KEɔɔɔɔɔsili: Ka keɔɔ ni .Webster ka danɔɔɔɔɔ kura II min be weele ko Riverside kalansoba , nin ye ngalon ye: "Mɔɔɔ min be ni miiriya sɔɔɔɔɔɔɔ ye wala min b'u lafasa ., **kerenkerenniya la. min be ɔɔɔmu Katoliki Egilizi ka kalanw keɔ jama nefe, sariyaw sɔɔna minw ma.**"

O ye misaliyaw ye minw bɔɔra Katolikiw ka juguyakow la minw kera u juguw la, o min ye kerecenw ye minw lanin be Bibulu la. Katolikiw ka tarihi jolibɔɔ wagati min be weele ko Inkizisiyɔɔ, u tun bena Bibulu lannabagaw mine cogo jugu la min ka jugu ka teme o kan. Pape Alekisandiri IV ye Nininikelaw ka biro sigi Itali jamana kɔɔ saan 1254. Nininikela fɔɔ tun ye Dominik ye, Esipajika dɔ lo ani a ye Dominikan ka mɔɔɔɔɔw ka jenkulu sigi.

K'a ta saan 1200 la ka taga se saan 1500 ma, Papa ka sariya minw tun be tugu ƙoƙoƙi Inƙizisiyɔn koo la, u tun be to ka juguya ani u ka juguya, ani u ka politikɩ bɛɛ min tun be ƙe ka ƙesin ngalonƙow ma, u be taga ƙe k'a sɔƙo u ma laɓ. O ye sariyaw sigicogo ye min be taga ƙoƙoƙi fe kosɔbe: Pape kelen kelen bɛɛ b'a ƙemɔƙo ka feereƙew sementiya ani k'u fisaya. O bɛɛ ƙesinna kun kelen ma, o min ye ka lannakow bɛɛ bo yen pewu... Inƙizisiyɔn tun be kerecɛnw ka tilenninya n'u ka kanuya sariyakolo ƙoƙoƙi an sigiƙoƙoƙi ma, ani u tun bena ban o la ni siranya ye duniya kuru bɛɛ ƙoƙoƙi Egilizi ƙoƙoƙi.

Inƙizisiyɔn tun ye Katolikiw ka jɛnkulu dɔƙoƙi lo ye ani a jɛnkɩ te yen; a sigira sen kan ni lapinita gwenin ye ka Erɔpu jamanaw na adamadenw bɛɛ halaki minw ni Dɔƙmu Katolikiw ka lannakow n'u ka ƙewalew te kelen ye. A jensenna ka bo Faransi, Milan, Zenɛvu, Aragon ani Saridi ka taga se Pologne (saan ƙemɛkulu 14nan na) ani o ƙo, ka taga se Boheme ni Dɔƙmu (saan 1543). A ma ban Esipani ƙo saan 1820. mtc.org/inquis.html

KELEPiyeri S. Rukman, min ye dɔƙoƙoƙi ƙe; Layidu kura Egilizi ka tarihi (Bibulu lannabagaw

Gafefeereyɔƙo; Pensakola, Floride mara la; 1 saan 1989)

DJ. H. Ignazi fɔn Dolineri; Pape ni Ƙoƙsili (Lɔnduru, saan 1869); i n'a fo a fɔra cogo min na .

Dave Hunt, Muso do be kongofɛn kan

EPiyeri S. Rukman, min ye dɔƙoƙoƙi ƙe; op cit.

Zan Wikilifu (saan 1328-saan 1384)

Wycliffe tun ye Anglɛteri diinan mɔƙoƙoƙi do ye ani a ye kalan ƙe ani ka mɔƙoƙoƙi kalan Dƙisifɔri a sii fanba la. O wagati la, Dɔƙmu Egilizi ka dugukolo fanba tun be Anglɛteri ni Erɔpu jamanaw na ani diinan mɔƙoƙoƙi tun te foyi ye ni dugukolotigiw te minw be kakalayakow ƙe ani u te tijen fo min b'a to mɔƙoƙoƙi be doni gweleƙew sɔƙo.

Saan 1376, Wikilifu y'a sebe ko .*Siwili mara ka mara*.A y'a fo o sebe ƙoƙoƙi ko jogo numanw ka ni ka sigi sen kan walisa ka legilizi ƙemine (Sarakalasebagaw bɛɛ ka ni ka ƙe mɔƙoƙoƙi numanw ye). Dugukolo caaman sɔƙoƙi lo tun ye gweleƙe sababu ye [n'a sɔƙo o be se ka ƙe fanga ye]. John de Gaunt min tun be masace la Richard II fe, ale min tun ye denmisɛn ye o wagati la, ale ninsɔn diyara kosɔbe ka Dɔƙmu ka legilizi bo a ka bololafenw na walisa ka "sarakalasebagaw saniya." O fana ye Wycliffe Anglɛteri masace latanga ani a y'a to legilizi yelemana saan 1378 KRISTA TILE ƙo.

Wycliffe tun be Katolikiw ka kalanw ƙele, Pape ka fanga ani Transubstantiation ka kalanw, mɔƙoƙi kelen kelen ka jamabaw, tulu ƙeli kojugu wari kama (banabagatoƙo mɔni, ka bo Zaki 5:14, 15 ƙoƙoƙi) ani purgatoƙo, ani fen wɛɛɛw.

kele. Pape tun te legilizi kuntigi ye, Krista lo tun b'o kuntigi ye!

b. Pape tun ye Krista ƙelebaga ye . !

c. Ofisiye fila dɔƙoƙi lo tun be Egilizi ƙoƙoƙi: diinan mɔƙoƙoƙi ni diinan mɔƙoƙoƙi.

d. **Bibulu dɔƙoƙi lo tun be adamadenw mara, legilizi te . .**

e. Egilizi ka kan k'a yere ladegi tugun ka ƙeƙe ni Layiri Kura ka misaliya ye.

Saan 1382, saan 71 ka ƙoƙoƙi Dɔƙmu ƙoƙoƙi fan fe masaya benni ƙe, a ye Bibulu foƙoƙi bo anƙeleƙan na. Saan 44, saan bi naani a saya ƙo, Katoliki legilizi y'a fo ko a ye ngalon diinan mɔƙoƙoƙi ye, k'a kolow sɔƙo, k'u ta ka bo dugu ƙoƙe ani k'u jeni.

Soseri (saan 1343 ni saan 1400 ƙoƙoƙi)

Geoffrey Chaucer tun ye Angilekan seberikela ye, poyikela, hakilijaqabobaqa , birobatigi , masaso kɔɔ baarakela nidiplomasi . Chaucer terice n'a ka baarakeɔɔɔɔɔɔɔɔ tun ye . Zan min be bɔ Gaunt Lancaster ka masace fɔɔ, Aquitaine ka masace [n'a sɔɔɔ Angleteri masace wala kuntigi tun lo Wycliffe ka wagati la] Hali n'a ye gafe caaman seɛ, mɔɔɔɔ hakili b'a la kosɔɛ a ka gafew kosɔɔ minw ma ban . Kanteri tarikuw , mɔɔɔɔ ka maanaw lajennin lo minw fɔra mɔɔɔɔ fe minw be tagama sira kan ka taga katedrali la 1990 wagati la. Kanteri . Tuma dɔw la, u b'a weele ko . Anglekan gafew , lɔnnikela dɔw b'a fɔ ko Chaucer lo ye seberikela fɔɔ ye min y'a yira ko . Angilekan min be fɔ mɔɔɔɔ fe , sanni ka fɔ Faransikan wala . Latinkan . Chaucer be kuma caaman fɔ a ka bɔɔɔɔ la, o min ye adamadenw ka koow lɔnbagaw ye . Bokasiyɔ . Wikipediya.org/wiki/Zeferi_Cɔseri

Zan Husi (saan 1372 - saan 1415)

San Hus ka kalanw ye nɔɔ to 1914 kan. Zan Wikilifu . A y'a fɔ ko a ka ɔi ka yeɔmani don Boheme ka legilizi la i ko Wycliffe y'a ke cogo min na Angleteri. A kɔmɔɔɔɔ dɔw tun be weele ko . Husiw , [minw tun be mɔɔɔɔ lasunna ka koow ke ani . Tɛki jamana ka lɔnniya (wikipedia.org/wiki/Hussite)] k'a sɔɔɔ minw tun be tugu u kɔ kosɔɛ, olu lo tun be weele ko . Taborikaw . Taborikaw **kalan minw basiginin te Bibulu kan, a tun be ban u bɛe la** .. Saan 1450 ɔɔɔɔ na, Tabori dɔw ye jɛnkulu dɔ sigi sen kan min be weele ko Boheme Balimaw. O Moravi jamana ka legilizi tun ye Porotɛstanw ka karisimatiki jɛnkulu fɔɔɔ dɔ ye. O Ɔɔɔmu Katoliki Egilizi u tun b'a jati ko Husi ka kalanw ye ngalonfinw ye. A tun ye . gwenna ka bɔ kafo kɔɔ saan 1411, u y'a jalaki . Kɔnsitansi ka kɔnsili , nijeni yiri kan saan 1415 la, a saan 43nan na.

Hus tun ye demɛba don . Porotɛstan diine , min ka kalanw ye nɔɔba to Eɔɔpu jamanaw kan ani . Maritini Luteri a yeɛ le. O Husi ka keɔw o kera sababu ye ka Basel benkanw sigi sen kan min y'a to legilizi dɔ sigira ka yeɔma Boheme Masaya la—saan kemɛ ɔɔɔɔ ka kɔn o koo ɔɔɔɔw ɔɛ Luther ka legilizi yeɔmani na.

tn.wikipediya.org/wiki/Zanwiye_Hus

Katolikiw ka kewale werɛw fana tun be yen i n'a fɔ:

kele. Simony - Egilizi ka birow tun be feere mɔɔɔ min ma, o tigi lo tun be se ka ke everiw ni abatiw ye [monasiteri dɔ kuntigi min ka fanga ka dɔɔɔ ni everi ta ye].

Mediyevali ani bi tariki ,

Mayeri, ɔɛ 115-116

b. Indulgencies – yafali sanni, sisan ani saya kɔ. John Tetzel ka Indulgences feereli lo kera sababu ye ka Martin Luther ka jɛnɔɔɔɔɔɔɔɔ dabila ni Ɔɔɔmu ye – saan 1517. Ka keɔɔ ni Ɔɔɔmukaw ka kalan ye, purgatoɔɔ ni jahanama bɔɔɔn be ɔɔɔɔ na kosɔɛ, nka a te men i n'a fɔ o, nka bɛɛ ka kan ka temɛ a kɔɔ. Pape tun b'a fɔra ko fanga ni fanga b'ale fe k'o ɔɔɔɔ dɔɔɔɔ wala k'u yafa. A daminɛna ni Pape Pascal fɔɔ (saan 817-824) ani Jean VIII (saan 872-882) ye ani a ye ɔɔɔɔ sɔɔ. O kera cogo dɔ ye min b'a to u be “nɔɔɔba feere jurumu ma.”

Halley ta

Bibulu

Gafe,

ɔɛ 787

ɔɔɔ labenni jɛnkulu.com/kalanw/kalan03.htm

(saan 1374 - saan 1460 ɔɔɔɔ)

Piyeri Selisiki tun ye . Kerecɛn ani politiki ɔɛmɔɔɔ ani seberikela saan 1914 la. Bohemi . A ka miiriya tun be nɔɔ to . Toma min be bɔ Sitini , Zan Wikilifu , Zan Husi , ani Waldensiw ka laada.

A ye fanga baara kɔɔɔ . lannaya . A y'a yira ko kerecɛn ka ɔi k'a jija ka . tilenninya a yeɛ tahɔɔɔɔɔɔ , ko a man kan ka mɔɔɔ werɛw waajibiyi ka ke mɔɔɔɔɔɔɔɔ ye, ani ko ɔɔɔɔɔ ka kan ka ke a yeɛ sago la. A tun lanin b'a la ko . **Kerecɛnw ka ɔi ka kanuya ke** . Ala **ani mɔɔɔ sigiɔɔɔɔ, ani o** .

nin ye mɔɔw yeɓema cogo ye sanni ka mɔɔw jagoya .. A y'a fɔ ko jagoya sifa o sifa ye koo jugu ye, ani ko kerecɛnw man kan k'u sen don politiki fanga keɓew la.

Chelčický ka kalanw na, miiriya dɔw tun be yen minw tara kɔfɛ .Moravikaw ,Anabatizew ,Quakers , ni Batizelikɛlaw . Ale le kɛra fɔɔ ye .keɓekɛbaga seɓɛbagaLakununi , ka kɔnErasimu niMenno Simɔn saan 100 ɔɔɔɔ kɔɔɔ.

tn.wikipedia.org/wiki/Anabaptiste

Erazimu (saan 1466 - saan 1536)

Erasmus tun ye "Olandi [adamadenw] lɔnnikɛla ye ani kalanden hakilitigiba dɔ lo. A ye kalan caaman labɛn Egilizi Faaw koo la minw y'a to mɔɔw bɔra Layidu Kura ka koow la. legiliziw la kabi Jérôme ka wagati la.

Masaya banbali,

F. W. Matɔkisi, ɲɛɛ 229

Makiyaveli (saan 1469 - saan 1527)

"Adamadenya ka dan na dan na, o ye Makiyaveli ka gafe dɔ ye min tɔɔ ko .Masacɛ . A y'a fɔ gafe nin kɔɔ ko: a. Masacɛ min be se ka ɲɛtaga sɔɔɔ, ale ka ɲi ka diinankow ni jogo ɲumanw bɛɛ bila kerefe.

b. A tun bena ben a ma k'a ke i n'a fɔ a be diinankow lo kɛra ani o wagati kelen na, a be nanbarakow ke.

c. A tun be se ka ke mɔɔw jugu ye n'a ka ɲi.

d. Jogo sariya fila tun bena ke yen – kelen tun bena ke masacɛ ta ye, dɔ wɛɛ tun bena ke jamana ta ye.

e. Masacɛ ka kan ka la jamaba la bari u tɛ ɲumanya ke, u tɛ ben ɔɔɔɔ ma, u be nanbara ke ani u be natabaw ke.

f. O la, masacɛ tun man kan k'a jati ko a ye layidu minw ta jama ye, a ka ɲi k'u dafa.

g. A y'a sinsin a kan ko jamana lo be fanga la ani a ka kan ka ke ani ka to fanga la.

O la, a ye totalitarisimu sariyakolo sigi. ... Mussolini y'a ka dɔɔɔɔɔɔɔɔ seɓe seɓe 'Makiyaveli ka sɔɔɔdasi miiriyaw' koo la."

O

Masaya banbali, F. W. Mattox, s. 236

Hadamadenya ani/walima Hadamaden

Hadamadenw ka liiw tun be yen saan kemekulu caaman ka kɔn Renaissance ɲɛ.

Gɛɛkiw ka adamaden

Saan kemekulu wɔɔɔɔɔɔ na KRISTA TILE ɲɛ, pantheistes (mɔɔw min lanin be ala caaman na) Tales min be bɔ Miletɛ ani Zenophanes min be bɔ Kolofon, olu lo ye sira labɛn Gɛɛkiw ka adamadenw ka miiriya kama kɔfɛ.

Thales lo ye kuma nin fɔ "I yɛɛ lɔn". Xenophanes banna k'a ka wagati ka alaw lɔn ani a ye alakow mara duniya

kuru bɛɛ ka kelenya sariyakolo lo kama. ... O Iyɔni Gɛɛkiw lo tun ye miiribaga fɔɔw ye minw y'a faamu ko

danfenw be yen minw be se ka kalan u dan na ni ɔɔɔ o ɔɔɔ ye min be fɔ ko danfenw tɛ yen. ... Saan kemekulu

sabanan KRISTA TILE ɲɛ, Epikuri tɔɔw bɔra a ka kumaden surunw kosɔn juguya gwɛɛɛya koo la, .

lannayabaliya jenamaya kɔfɛ, ani adamadenw ka fɛɛɛw minw be se ka kɛ sababu ye ka fɛɛnw sɔɔ .ewudayimon(Gɛɛkikan na, o kɔɔ ko ninsɔndiya).

Azi mara kɔɔ ka adamadenya

Hakilijagabɔ min basiginin be adamadenw kan ani min tun be ban fɛɛnw na minw tɛ se ka kɛ ani sigasigali be se ka kɛ fɛɛnw na, o be sɔɔ nin yɔɔ nin na:

a.) saan 1000 KRISTA TILE jɛ, Endi jamana ka filozofi min be weele ko Lokayata (filozofi ka sigasigali ani diinankow tɛ minw na)

b.) Saan kemekulu 6nan na KRISTA TILE jɛ Taoisme (jogo numanw labennin lo ka Kɔnfusiyani ka kalandenw)

c.) Ani fana, saan 6nan na. thsaan kemekulu fɔɔ la KRISTA TILE jɛ, Gautama Buda, komi niin wala fɛɛn o fɛɛn min ye niin ta ye, o si tɛ se ka kɛ yen tijɛn na ani tijɛn na, miiriya min b'a la ko niin bena to yen tuma bɛɛ, a bena to yen, a tena yeɛma, ɔnhɔn, a bena to abada: yala o tɛ hakilintan kalan ye pewu ani pewu wa?^[18]

Dante (saan 1265 - saan 1321 nɔɔnɔ)

Dante Aligiyɛri ani Italikan poyikɛla Moyen Âge . A y'a seɛɛ ko Ala ka yeɛko , min tun be weele fɔɔ la ko . Yeɛko seɛɛbaga fɛ ani kɔfɛ, u y'a tɔɔ wɛɛ la . Divina fɛ Bokasiyɔ , [kele Renasansi adamaden (1313-1375)] be jati tuma caaman na ko ale lo ye gafew bɛɛ la belebele ye minw seɛɛra saan 1914 la. Italikan ani dunija ka baaraba dɔ seɛɛɔli . [A ka c'a la, gafew tun be seɛɛ latenkan kɔɔ la sanni ka seɛɛ italikan na.]

OAla ka yeɛko a be Dante ka tagamacogo jɛfɔ . Jahanama (Jahanama), Pirigatɔri (Purgatori), ni Alijɛnɛ (Alijɛnɛ), ɔɔmu ka poyikɛla lo y'a nɛminɛ fɔɔ . Virizili ani o kɔ, Biyatirisi . Kumaden "yeɛko ," a kɔɔ kɔɔ la, o be baara dɔw lo yira minw be lannaya yira ko dunija labennin lo, o min kɔɔ koow tɛ taga nisɔndiya wala "tulonko" laban dɔɔn lo fan fɛ, nka laban min be nɔɔ to Providence ka sago dɔ kan min be fɛɛn bɛɛ laben ka taga numanya laban na, o kɔɔ, hiji min be bɔ jahanama na ka taga alijɛnɛ la, o be damine ni hɛɛɛ ye. (wikipedia.org/wiki/Dante_Alighieri) [A be komi o lo tun ye Katolikiw ka kalanw ye minw tun be mɔɔw la o wagati la.]

Hadamadenya ka yeɛmani,

Saan 1806 nɔɔnɔ na Hadamadenyaa tun be kɛ ka Alemaji lakɔlisow ka kalan kɔɔmanw jɛfɔ. Renaissance Humanisme min tun be yiriwara Itali jamana na, o y'a nini ka Gɛkikan ni Latenkan kalan kɔɔw lakunu. Kemekulu 18nan laban na ani saan kemekulu 19nan damine na, jamakulu caaman sigira sen kan minw be "numan" ani numanya kɛ. U tun b'u yɛɛ di adamadenw ka jɛtaga ma ani adamadenw ka jogo numanw ma minw basiginin lo adamadenw ka miiriya dɔɔn lo kan ani u tɛ bɔ laada diinanw ka jenkuluw la.

Saan kemekulu 19nan na, u tun b'a jati ko Katoliki legilizi ye politikɛ fanga ye min be nɔɔba to mɔɔw kan.

(wikipedia.org/wiki/ɔɔmu_Katoliki_diine_Alemaji_jamana_na)

O wagati kelen na, "adamadenya" i n'a fɔ hakilijagabɔ min tun sinsinnin be adamadenw kan (min ni diine siginin tɛ kelen ye) tun be baara kɛra Alemaji jamana na min be weele ko Left Hegelians, Arnold Ruge ani Karl Marx, minw tun be legilizi ka seen donni kɔɔfɔra Alemaji-Prusi gofɛɛnaman ka fangatigiw la.

Renaissance humanism tun ye hakilitigiw ka jenkulu ye Erɔpu jamanaw na, min kera Moyen Âge laban na ani Modern Age damine na, ka bɔ Dibi wagati la ni sebennikela kɔɔmanw ka kalan numan n'u ladegili ye. Petrarque ni Boccaccio fɛ, u ka kuntigiba tun ye Siserɔn ye. U ka lapinita tun ye ka tɔkw lasun u ka jenamaya ke cogo numan na. I ko Petrarque y'a fɔ cogo min na, 'ka numan jini, o ka fisa ni tijen lɔnni ye.' O la, kumakanw lo y'a to filozofi y'a damine ani k'a sɔn a ma.

Adamaden ka fɔɔmasɔn jɔnjɔn tun ye ka kuma ka jɛ ani ka seberi ke (a ka ca a la, letere cogoya la). A damine na, a tun ye filozofi lo ye sanni a ka ke kerecenw kelebaga ye wala hali diinan mɔgɔkɔkw kelebaga ye. Nka u tun b'a jati cogo dɔ la ko a be Egilizi keɛ, wala ka mɔgɔw ka sigicogo kɔɔmanw keɛ. O *adamaden* u tun be min jati iniverisite ka latenkan barikaman ye, u y'o kɔɔfɔ.

Hadamadenw ka latenkan sebeninw kalanni numan y'a to u ma mɛɛn u y'a faamu tariki danfara minw be seberi kecogow la wagati sifa caaman na. U tun be min jati i n'a fɔ latenkan be dɔgɔyara, u y'o sariyakolo labato *.piblisite seberi*(back to the sources) kalan yɔɔ caaman na, ka Patristic ka gafew bololasebenw jini ["egilizi facew ka seberiw] ani kafiriw ka seberiw fana. Bizansi masaya bennin kɔ saan 1453, kalifadenw nana ni Grekikan bololasebenw ye, Plato pre Gopelly, Platon ani A . min tɛ sɔɔ Laten tileben fan fɛ.

Saan 1517 kɔ, tuma min na sebew bɔcogo kura y'a to o sebeninw be sɔɔ yɔɔ bɛɛ, ɔsitarali adamadenw ka koow lɔnbaga Erasmus min tun ye gerekikan kalan Venezuela ka sebew bɔyɔɔ la Aldus Manutius fɛ, ale y'a damine ka kanw kalan [a be u fila bɛɛ jati].cogoya nikɔɔ kanw fɔcogo la, ka fara jɔɔ kan . kankolɔnni ni sebenni kalan] ka Kibaru Dumanw segesege, ka Grekikan sebenin fɔlɔw suma n'u ka latenkan bayelemaniw ye walisa ka filiw ni benbaliya minw be sɔɔ kitabu labanw na, u k'u latilen. Erasme ani Faransi ka mɔgɔya lɔnbaga dɔ min tɔgɔ ko Jacques Lefèvre d'Étaples, olu y'a damine ka bayelemani kuraw bɔ ani u y'a to Protestantw ka diinan ka yelemaniw kera. Kabini o wagati la, Renaissance humanism, kɛrenkerenninya la Alemaji woroduguyanfan na, o tun be hami diinankow la, k'a sɔɔ Itali ni Faransi humanism tun be sinsinna lɔnniya ni kanw lɔnniya kan min jɛsinna lɔnnikelaw ma, k'u yere tanga barokunw ma minw be se ka despotic maraw dusu tijɛ walima minw be se ka jati corrosi ye.

[Wikipediya.org/wiki/Adamadenya](https://en.wikipedia.org/wiki/Adamadenya)

Renaissance adamadenw ka jenkulu kɔlɔkɔ

Opiblisite seberisariyakolo (ka kɔsegi a bɔyɔɔ la) fana tun be se ka baara ke cogo caaman na. Adamadenya kanubagaw tun be to ka filozofikelaw keɛ minw tun be yen ka kɔn 1914 jɛ.Kalanko , Itali, Pari, ɔkisirɔni ani yɔɔ werew ka iniverisite "kalandenw". Skolasitikiw ka fɛɛɛ tun yiriwara u ka baara la ni Gereki kɔkw ni Arabuw ka lɔnniya n'u ka filozofi ye walisa k'a jini ka 1914 ka miiriyaw jɔɔ lajen.Aristote ni Katolikiw ka diinan ye. Nka u tun ma u sen don sebenw, tarikikow ani landakow seben werew la minw tun be yen ka sɔɔ.

[wikipediya.org/wiki/adamadenya_lakununi](https://en.wikipedia.org/wiki/adamadenya_lakununi)

Boloseben kɔkw sɔɔlɔi tugun ye lɔnniya jugu ni tijen sɔɔ filozofi kalanso kɔkw koo la i n'a fɔ Epikuriya ani Neoplaton, minw ka kafiriw ka hakilitigiya lɔnbagaw, i n'a fɔ Egilizi faaw kɔkw, tun b'a fɛ, hali a damine na, ka jati ko a be bɔ kerecenw ka jenamaya la. (en.wikipedia.org/wiki/Humanism) N'an y'an sinsin tugun o sebeninw, tarikikow, kumakanw ani Alakokow sebeninw kan, .Renaissance adamadenya ka mɔgɔw ka laadakow n'u ka hakilimayakow yelemanana kosɔɔɛ .

Erɔpu jamana fan fɛ . Hakilijagabɔ la, Renaissance adamadenw tun b'ɔ janto Platon ka barokunw na ani Aristote ka sɛbɛnw na.

wikipediya.org/wiki/adamadenya_lakununi

Gerɛkiw ni Ɖɔmukaw ka fɛɛɛ sɛbɛnw lɔnni ka nɛ fana ye nɔ to Erɔpu lɔnni yiriwali kan min kɔnɔ Platon ka miiriya (cogow ni ɔɔɔɔnnakow miiriya) tun be Aristote ka miiriya kɛɛ (labɛn ni laɔini kalan walima kalan) diɛ yecogo filɛcogow kan.^[33]Nka Renaissance humanistes, minw tun b'ɔ yɛɛ jati k'ɔ be kɔɔɔɔɔn ka kɔɔɔɔ n'a ka bonya lasegin u ma, u tun t'ɔ mako don lɔnnikow kura la. Nka, saan kemɛkulu 16nan cɛmance la ka taga se saan kemɛkulu 16nan laban ma, hali iniverisitew, hali n'ɔ tun be ni Skolastisimu ye (resolution de la .benbaliya ka tɛmɛ a fɛnafama baro), y'a damine k'a jini Aristote fɛ u ka sɛbɛninw kalan sɛbɛnin tijɛnninw na minw labɛna ka kɛɛ ni Renaissance ka filozosi sariyakolow ye, o cogo la, u ye sababu di Galilée ka kɛɛw ma ni Skolasitiki ka delinanko kɔɔɔɔ ye.

Saan kemɛkulu tan ni kɔnɔɔɔnnan ani saan kemɛkulu muɔannan

Tuma dɔw la, a be fɔ ko "adamadenw ka diinan" ye Ameriki sigibaga Thomas Paine lo ye, hali n'a ma seereya fɔɔ a ka sɛbɛnw na minw tora. Toma Paine y'a yɛɛ weele ko . *tewofilanti*, kumaden min be Gerɛkikan fara ɔɔɔɔɔn kan ka "Ala", "kanu" ani "kɔɔɔ" fara ɔɔɔɔɔn kan, ani k'a yira ko k'a kɔɔ a lanin b'a la ko hakili danbaga dɔ be yen duniya kɔɔ, a banna pewu diinanw ka kalanw bɛɛ ka fɔta la ani u ka kalanw kama, sanko u ka kabako, u ka danfenw ani u ka kisili kalanw. Pari ka Tewofilinteri Sosiyete ye baara kɛ ni Paine ka gafe ye, o min be weele ko *.Hakilima saan*(saan 1793), ka lɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ verisew kan ani ka Voltaire ka yeɛko fara a kan "walisa ka Alakolɔn dɔ ka kunntan yira min basiginin lo Levantine ka ntalenw kan minw tɛ bɛn ɔɔɔɔɔn ma." saan 19nan na.ɔkemɛkulu fɔɔ la Ludwig Feuerbach min tun be Hegel ka ɔɔɔɔ fɛ, ale y'a sɛbɛ ko ("Adamaden ye ala ye adamaden fɛ" wala "ala tɛ foyi ye [ni] adamaden tɛ a yɛɛ ye").

Mɔɔɔ fɔɔ minw y'ɔ bolonɔ bila Humaniste Manifesto I la saan 1933, olu y'a fɔ k'olu ye diinan mɔɔɔɔɔɔɔɔ ye. Laadakow dɛɛɛ kosɔn *.diinanw ka se k'ɔ ka wagati mako wasa, saan 1933 ka bolonɔ bilalikelaw y'a fɔ ko a ye*.wajibiba lo ka diinan dɔ sigi sen kan min tun be se ka mɔɔɔɔ mako wasa o wagati la. Kabi o wagati, Manifesto fila wɛɛ sɛbɛra ka Manifesto fɔɔɔɔ ta.

Sɛberikelaw Paul Kurtz ni Edwin H. Wilson (1973) y'a fɔ ka gwɛ ko limaniya ni lɔnniya ka ɔi ka kɛ walisa ka se ka jigiya kɔɔɔ sinipasigi koo la. Manifesto II be kuma yɔɔɔ dɔ koo la min be kuma diinankow koo la ani a b'a fɔ ko laada diinan be adamadenw kɔɔɔ. Manifesto II b'a yira ko nin kulu nunu b'ɔ ka danfenw filozofi kɔɔɔ: lɔnnikow, jogow, forobafanga, diinankow ani Marx ka adamadenya ma.

Saan 1941, Ameriki ka adamadenw ka jenkulu dɔ sigira sen kan. Diɛ kɛɛba filanan kɔ, adamadenw ka koow lɔnbaga tɔɔɔɔɔɔɔ saba kera jamanaw ka jenkuluba nɛmɔɔɔ fɔɔw ye: Julian Huxley ka ɔ UNESCO la, Brock Chisholm ka ɔ Diɛ Kenyako Jenkulu la ani John Boyd-Orr ka Dumuniko ni Seneko Jenkulu la.^[49]

Ka bɛn saan 2004, Ameriki ka adamadenw ka jenkulu, ani jenkulu wɛɛw minw be agnostikiw, Alalɔnbaliw ani hɔɔɔɔɔɔ miiribaga wɛɛw lɔɔɔ fa, u farala ɔɔɔɔɔn kan ka Secular Coalition for America sigi sen kan min be ladili di Washington, DC la walisa legilizi ni jamana ka faran ɔɔɔɔn na ani jamana kɔɔɔ walisa Amerikikaw ka ɔɔn Alalɔnbaliw ma. Ameriki jamana ka diɛlatige jenkulu nɛmɔɔɔ ye Sean Faircloth ye min ye sariya sigibaga ye kabi wagatijan ani a bɔra Maine mara la.

Bi Hadamadenya lɔnbagaw, i n'a fɔ Corliss Lamont walima Carl Sagan, b'a fɔ ko adamadenw ka kan ka tije jini hakilimaya fe ani dalilu numanw fe minw be se ka file ani ka lɔnnikow sigasigali ni lɔnnikow feerew demɛ. Nka, u b'a fɔ ko **.desizɔn minw be ta numan ni juguman koo la, u ka ni ka basigi mɔɔɔ kelen kelen beɛ ka nafa lo kan ani beɛ ka nafa lo kan ..** [o kɔɔɔ, nafa dafaninw te yen.] Komi jogo numan lo, Hadamadenya te metafiziki koow jati i n'a fɔ danfenw sabaliw ka nenamaya wala u ka keɓali. Hadamadenya be baara ke ni min ye adamaden ye.[9]O la, feɛn dafaninw te yen.

Saan 1925, Angleteɾi jatalankela ani filozofikela Alfred North Whitehead y'a lasɔmi ko: "Francis Bacon ka kiraya kuma dafara sisan;**adamaden min tun b'a miiri tuma dɔw la ko a ka dɔɔɔ dɔɔni ni melekew ye, ale y'a yeɛ di ka ke danfenw ka baarakela ani baarakela ye.** A ka kan ka lɔn ni kokela kelen bi se ka farigolo yɔɔɔ fila nunu ke." [10]

tn.wikipedia.org/wiki/Adamadenya

Sapitiri 7nan

Fɔkasurunya

Cidenw y'an lasɔmi wagati dɔ koo la, o min na mɔɔɔw bena ban kalansɔbew la ani ka tugu u yeɛ negelakow kɔ. A tun gwenin lo ko o koo tun kera ka ban Zan ka leterew fe minw cira Azi mara ka legiliziw ma n Yirali kɔɔɔ.

Saan minw tugura cidenw ka wagati kɔ (saan 100 kɔ) "Egilizi facew" ka seɓeninw be damine ka tugu u yeɛ ka miiriyaw kɔ. Saan caaman o kɔ, u ka kalanw n'u ka kewalew juguyara wala u y'u yeɛ tije fɔɔ Katolikiw ka Bibulu segesegerikelow banna o kewalew n'u ka kalan caaman na k'a kɔɔ u y'u niin n'u ka balocogo bila farati la. Dɔw tun b'a fe ka koo jugu dɔw dɔɔɔ lo yeɛma sanni u ka kɔsegi Bibulu kɔɔɔ pewu kalanw ni kewalew beɛ koo la.

Kabi saan kemekulu caaman, Bibulu kalanbagaw y'a faamu ko u ka ni ka segi ka taga Bibulu kɔɔɔ walisa ka nenineli kɔɔɔ walisa ka nenamaya ke cogo dɔ la min ka di Ala ye ani k'a bato loon o loon. Katolikiw ka kalanw n'u ka kewale minw tun te verisew kɔɔɔ, Wycliffe y'u kele. A tun b'a fe fana ka Bibulu di a wolokan na walisa mɔɔɔ gwansanw ka se ka Ala ka kuma lɔn ka ne sanni k'u jigi la mɔɔɔ were ka kɔɔɔɔli kan. O y'a niin bɔne.

Saan damanin o kɔ, Bibulu kalanden were min tɔɔɔ ko Jan Hus, ale ye mɔɔɔ dɔw wolo minw tun be ban kalanw beɛ la minw basiginin te Bibulu kan. A kisira saan damanin dɔɔɔ kɔɔɔ sabu Katolikiw y'a jati ko a ye mɔɔɔ murutinin ye, u y'a gwen ka bɔ diinan kɔɔɔ, Kɔnsitansi ka lajenba y'a jalaki ani u y'a jeni yiri kan saan 1415.

O ceɛw ni mɔɔɔ werew tɔɔɔɔ sabu u y'u jaa gweleya ka la Bibulu la sanni ka la adamadenw ka kalanw n'u ka kewalew la. Nka tɔɔɔ tun te koo kura ye a daminena Yahutuɔw fe, Dɔɔɔ masacew y'o juguya ani Dɔɔɔm Katoliki Egilizi y'o juguya, o min ye mɔɔɔ waa caaman faga sabu u tun be ni Ala ka kuma ye wala u tun b'a kalanna dɔɔɔ. Tɔɔɔ tɛna ban. A be yen bi cogo caaman na – yeɛko, farikolo mandimi, bololafenw tijeni ani hali saya.

Hus ka saya kɔ, a ma saan bi duuru bɔ, Guttenberg ka seɓew bɔɔɔ y'a to mɔɔɔw tun be se ka Bibuluw kɔɔɔ cogo mɔɔɔman na. Bibulu kɔɔɔ tuma min na, mɔɔɔ caaman y'a damine ka sigasiga kalanw, kewalew ani kɔɔɔɔliw la minw tun be kera o wagati la. Yeɛmani minw tun be kera ani u ka kɔsegi Bibulu ma, u tun be wulila ka saan biduuru were ke. Nka saan 1517, Martin Luther ye tasuma mene tuma min na a y'a ka seɓe 95nan kɔɔ Wittenberg ka legilizi daa la. A ma meɛn, Zwingli ni mɔɔɔ werew tugura Luther kɔ ka kalanw, kewalew ani lɔnnikelaw ka kɔɔɔli minw be yen sisan, u jalaki. U tun be yeɛmaniw jini. Nka a tun be komi yeɛmani tun te se ka ke ani mɔɔɔ caaman minw tun be Katolikiw ka kuntigiw keɛla, olu bɔnena u niin na.

A ma meɛn, mɔɔɔ werew y'a jati ko n'u ka legilizi [Katoliki] te se ka yeɛma, o tuma na, wagati sera k'a dabila. O y'a to diinan kura caaman sigira sen kan minw basiginin lo mɔɔɔ dɔw ka kalanw n'u ka kewalew kan i n'a fɔ Martin Luther, John Calvin ani John Wesley ka diinan saba tɔɔɔ fɔ minw tɔɔɔ bɔɔ kɔɔɔ. O kɔmɔɔw .

u ye sariya dɔ laben ka bɔ u ka faamuyali la, k'a seɓe ani k'a jini u kaɓɓɔ bɛɛ fɛ u k'u ka lannakow labato ani k'u yere keɓe n'u ye.

Minw tun b'a fɛ ka yeɓemani don Katolikiw ka legilizi la, olu y'u sinsin o jenkulu yeɓemani lo kan. Minw tun b'a fɛ ka yeɓemani don Katolikiw ka legilizi la, dɔw tun b'u sinsin olu ka kalanw lo kan. O jenkulu fila si m'a faamu ko adamaden lo ye gwɛɛya ye min ka ni k'a jininga ko "Ne ka ni ka mun lo ke walisa ka kɛsegi Ala ma?" O jiningali ye jiningali kelen ye min tun be Isirayelidenw ɓe tuma o tuma n'u tun be u ka jɛɓɓɔɓɔ tɛɓe ni Ala ye, ka tugu u lamini mɔɓɔw ka kewalew ko.

Adamaden tun ka kan ka kɛsegi Ala ma, ka jamana werɛw ka kewalew bɛɛ bɔ yen ani ka kɛsegi Ala ka kalanw na ni Bibulu dɔɓɔ lo ye. Ala tun k'a ta Egilisi sigi ka ban, ani minw bɛɛ tun b'u ka limaniya, u ka jigiyi ani u ka menni ke Yezu, Krista, a dence kanulen na, a tun b'u bɛɛ donna a kaɓɔ.

"Egilizi" facɛw ka kalan dɔw minw be sɔɓɔli lawuli

1. Bɛɛn min be lanabagaw cɛ, o be se ka sɔɓɔ kalanfa kelen dɔɓɔ lo fɛ – Episkopali ka ladilikanw – Papa ka sigicogo.
 2. "Egilizi" min be baara ke ɔɓɔmu ka Eveki sababu fɛ, fanga b'a la kerecɛnw bɛɛ kan – Egilizi ka kuntigiya siginin lo .
 3. Foyi man kan ka ke ni Eɓeri ma sɔn o ma.
 4. Loon kɛɓɛkɛɓɛninw i n'a fɔ Paki seli.
 5. Sarakalasebagaya i n'a fɔ cɛmancelamɔɓɔw ka kulu kɛɓɛkɛɓɛninw Eɓeri tɔɓɔ la – ka Krista kaɓɔnabila.
 6. Sakramɛnw yiriwali – Kirisita ka kalan dɔw nafa ka bon ka tɛmɛ dɔw kan.
 7. A ye mono-episkopati sigi kɔɓɔ min na Episkopuw tun be sigi ka bɔ cidenw ka kaɓɔɓɔ la min ma tige ka taga se sisan Episkopu ma, Pape, min tun ye tɔɓɔ min di masacɛw ma, Pontificus Maximus, o lo ta.
 8. Yeɓemani minw kɛra batemu kecogo n'a kecogo la:
 - a. kele. Denmisen minw batizera ani u bangebaw be sɔn u ka jurumuɓ ma .
 - b. Ka ji kaɓɔ jii kaɓɔ na
 - c. Ka kamaden tigitigi dɔw jini walisa batemu ka kaɓɔ .
 9. A ye Episkopali ka lajɛnba dɔ weele walisa ka kalan kelen sigi sen kan min be sɔn mɔɓɔw ma.
 10. Grekiw ka filozofi laada ni kerecɛnw ka kalanw faranin tɔɓɔ kan .
 11. Adamadenw ye alako niinw ye minw be bololafɛnw dɛɓe kaɓɔ, Ala dafabali lo y'o dan.
 12. Ka laɓɓniya tigitigi sɔɓɔ min tɛ Kibaru Duman ye. [Mɔntanisimu]
 13. Niin be tɛmɛ kɔɓɔ dɔw la minw tugura tɔɓɔ ka sanni a ka ke adamaden ye ani saya ka, a labanna ka se Ala ma.
14. Sariya minw sigira sen kan walisa ka Bibulu ka kalanw laɓ: Fɛɛn min tun daganin tɛ Bibulu kaɓɔ, o ye koo ye min daganin tɛ .

Versus

- Fɛɛn min tun ma bali Bibulu kaɓɔ, o daganin lo .
15. Lanaya sariya siginin kɔɓɔ min na kalan minw be di Katolikiw ka legilizi kaɓɔ ani seɓeninw be ni fanga kelen ye.
 16. Calvin ye Ogusiti ka lannakow dɔw yeɓema k'u ke a ka Alako kalan ye .
 - a. kele. Ala ka Masabaya
 - b. Adamadenw ka tɛɓeni pewu
 - c. Kalata min tɛ ni sarati ye
 - d. Jurumu yafa dantigenin
 - e. Nɛɛma min tɛ se ka kaɓɔ
 - f. Mɔɓɔw senumanw ka muruli .

Katolikiw ka laɓɓniya b'a jati ko kalanw ni kewale minw be mɔɓɔ kaɓɔ .

1. Wikilifu

- a. kele. Angleteri jamana na, dugukolo fanba tun be legilizi lo bolo .
- b. Diinan mɔɓɔkaɓɔw tun tɛ foyi ye ni dugukolotigi kakalamanw tɛ .
- c. Pape ka kuntigiya ta. Pape tun tɛ Egilizi kuntigi ye, Krista lo.
- d. Nɛmɔɓɔw ka cikan caaman farali tɔɓɔ kan i n'a fɔ diinan mɔɓɔkaɓɔw ni diinan mɔɓɔkaɓɔw dɔɓɔ lo Bibulu ka legilizi kaɓɔ .

e. Fɛɛn yɛlɛmani ka kalan

f. Mɔɔɔ kelen kelen bɛɛ

g. Tulu min ka ca kojugu

h. Pirigatɔri

Nne. Egilizi ka birow feereli

j. Sarakalasebaga dɔɔɔn lo tun be se ka Bibulu ta ani k'a kalan .

k. Mɔɔɔ gwansanw tun tɛ se ka bibulu kɔɔɔ wala k'a kalan .

2. Luther .

kele. Indulgencies feereli [jurumun kɛli joo feereli wala jurumu kɛli nɛɛma sarali].

b. Pirigatɔri

c. Fɛɛn yɛlɛmani ka kalan

d. Mɔɔɔ senumanw batoli .

e. Sakramɛnw

f. Pape wala Egilizi tun tɛ kuntigiya laban ye kerecɛn fɛ .

3. Zingili

kele. Egilizi seen be gofɛɛnɛman ka koow la .

b. Sunɔɔɔ kaburu wagati la

c. Ka baara kɛ ni jaaw ye (Ikoniw) batoli kɔɔɔ la

d. Sɔɔɔfɛndi min be kɛ legilizi ka kuntigiw ka sigicogo kɔɔɔ

e. Furu balili diinan mɔɔɔkɔɔɔ fɛ .

Dipɛ yɛlɛmanikelaw ka kalanw n'u ka kɛwalew dɔɔ .

1. Wikilifu

1. Krista ye Egilizi kuntigi ye .

2. Egilizi nɛmɔɔɔw ka kan ka kɛ jogo numanw ye – u man kan ka lɔɔɔ san .

3. Bibulu ye adamaden kelenpe ka fanga ye – Katoliki Egilizi tɛ .

4. Egilizi nɛmɔɔɔw ka jenkulu fila dɔɔɔn lo – diinan mɔɔɔkɔɔɔw ni diinan mɔɔɔkɔɔɔw .

2. Luther .

1. Bibulu dɔɔɔn lo be se ka kɛ kerecɛnw ka fanga laban ye .

Duniya kuru bee ka Bibulu lanniya baarada

Randolf Dunn, ƚemɔɔɔ - Roberi Santiyago, ƚemɔɔɔ

Bibulu ka enterineti kan

**Kalan 1nan - Ala ka cikan
Fɛɛn bee sɔɔɔla cogo di?
Cɛɛ min tun ye Ala ye .**

**Krista - Ala ka
gundokow Ala koo la**

Ka bɔ ƚenamaya la ka taga se saya ma - Cɛɛ

sato ye kunmabɔli laben

Kibaru Dumanw ka cikanw .

Kalansen 2nan - Ka mɛnni ke Krista fe .

Wagati ka kɔn Krista ƚe

Wagati min na Krista tun be dugukolo

kan Wagati min na Krista kɔ

Wagati laban dugukolo kan

Desizon wagati lo

Ka bɔ saya la ka tɛme kuruwa kan ka taga

ƚenamaya la Yafali koo la

Batizeli ka ke Kirisita ye

Kalansen 3nan -ƚenamaya kura Krista la

Masaya min ma dilan ni bolow ye

Masaya kɔnɔ baarakɛlaw .

Krista ka sariyakolo fɔɔw

Firiyamuso minw mako be kɔnɔ na

Alako ta fan fe

Ka ƚenamaya ke hɔkɔnya la

Tɔkɔ ka ntalen

Cikan min be sɔɔɔ letɛɛw kɔnɔ:

Ala bato ni hakili ni tɔɔen ye .

Bibulu lɔnbagaw ka kalanw

Bibulu labennin

Bibulu ka kuma surunw

Suguyaw ani ntalenw .

Kalansen 4nan - Ka yiriwa Krista la .

Nazaretika Yezu

Krista ka ƚenamaya

Ka ke kelen ye Krista la

Miirilw dimi koo la

**Farikolo, niin, niin - U be taga min n'i sara? Furu
ni furu faran**

Ala ka lafiɔlon

Danni ka kɔn Zenezi ƚe Danni

Heburuw .

Kalansen 5nan - Ka kɔɔɔbaya Krista la

Kalan minw be sɔɔɔ kuruwa kan Ala

ka jɔli kecogo la Niningalibaw minw

ma deli ka ke Ka ƚenamaya ke ƚɔkɔn

ye Krista la Ka ƚenamaya ke ka tɛme

bee kan

Layidu minw be sɔɔɔ sisan ani abada Cɛɛ

sɔbew ye Ala batobagaw ye .

ƚenamaya kuma kabakomanw

Kalan 6nan - Ka ke Bibulu lɔnbaga ye .

Suuw, misaliyaw ani kiraya kumaw

Niin senu

Daniyeli

Yezu Krista ka Yirali

Sebeninw ka kumabali

Kalanw ni kewalew k'a ta saan 100 la ka taga

se saan 1500 ma.

Ka Bibulu laɔen ani k'a bayelema

Bi, Egilizi ka kewalew - Sebeninw wala laada?

Yezu bɔnɔnɔnw - Tablo

Duniya kuru bee ka Bibulu lanniya jenkulu be ni yɔɔw ye minw be taga ni kaan wɛɛw ye .**Bibulu ka enterineti kan.**